

Gunilla svarar och förklarar

2025

Gunilla svarar och förklarar	9
Windows nya Utforskare	9
Lösenordskontroll i webbläsaren.....	9
Om det tar lång tid att starta datorn	9
Notiser i Windows 11 används för reklam	10
Säkerhetskopiera mappar i datorn	10
Gör webbläsaren Google Chrome säkrare.....	11
Avsluta aktivitet som krånglar.....	11
Vikten av uppdateringar	11
Så använder du din laptop – med stängt lock.....	12
Molnlagring.....	12
Spara på batteriet i din laptop.....	13
Chatta med Gemini från adressfältet.....	13
Spela in en video av dataskärmen	13
Skanna med Google Drive-appen i mobilen	13
Webbläsaren Edge har fått en ny funktion.....	14
SMHI:s väderapp	14
Förstora textmarkören.....	14
Återställa raderade filer	14
Rensa Windows automatiskt från temporära filer.....	14
Vilka mejl hamnar i skräppostmappen	15
Varför kan även bra mejl hamna i skräppostmappen?	15
Molnlagring.....	15
Skydda ett Word-dokument med lösenord	16

Råd vid laddning av batterier	17
Översätta text i Word	17
Ta bort appar som inte används	17
Städa webbläsaren Google Chrome	18
Hålla koll på var mobilen befinner sig	18
Nya funktioner för Google översätt	19
Skydda en pdf-fil med ett lösenord	19
Uppdatera drivrutiner	19
Olika minnen	19
Få tillbaka utrymme på datorn	19
Läsa e-böcker via bibliotekets app Biblio	20
Använda mobilen som webbkamera	20
Användbara mobilappar	20
Skriva SMS från datorn	20
Snabbladda ny dator med alla program du behöver	20
Leta rätt på bilder i Google Foto	21
Radera mejl i Gmail	21
Har någon använt ditt din Gmail?	21
Google Chrome kan nu läsa upp sidinnehållet	21
Sök i Google Chrome med Google Lens	22
Att använda fästisar i datorn	22
Windows strömsparläge	22
Spara flikar i webbläsaren	22
Räkna ord och antal sidor i ett Worddokument	23
Kolla vad Google har sparat efter ditt googlande	23
Rensa och organisera dina bilder i mobilen	23
Få Google Chrome att spara dina lösenord	23
Artificiell intelligens (AI)	23
ChatGPT tillgänglig utan registrering	23
ChatGPT i Windows	24
AI-chatt utan övervakning	24
AI-Jesus	24
GPT:er – specialversioner av Chat GPT	24
Gör ChatGPT till din sökmotor	24
Samtala med Googles röst-chatt	25
AI-verktyg i Google Foto	25

Chatta med AI.....	25
Microsoft satsar på AI-agenter för Windows.....	25
Ny version av Chat GPT	25
ChatGPT får egen bildgenerator	25
AI-styr ditt smarta hem.....	25
Hitta rätt vin med AI	25
Amerikanska, kinesiska och europeiska AI-tjänster.....	26
Använda AI i Officeprogrammet Word.....	26
Skapa en egen logga – med artificiell intelligens	26
Förbättra gamla digitala foton	27
AI-robot med integritet.....	27
Bildbibliotek i ChatGPT	27
AI som terapeut.....	27
Prata med ChatGPT.....	27
Microsofts Copilot har nu lärt sig att även söka på nätet.....	27
Nya AI-funktioner i webbläsaren Edge.....	27
Microsoft Copilot kan nu se vad du gör i Edge.....	28
Proton lanserar AI-chattboten Lumo – med fokus på integritet	28
AI-terapi.....	28
Planera din resa med AI	28
Gör dina foton snyggare med AI	29
AI-tillägget Sider till Google Chrome.....	29
Chat GPT kan hjälpa dig shoppa	29
AI i praktiken.....	29
Prata med ChatGPT.....	29
Redigera bilder med Googles AI-plattform Gemini.....	29
AI-modell som ger bättre väderprognoser	29
Svenskarnas användning av internet	30
Googles AI Gemini	30
Google Gemini kan omvandla bilder till video.....	30
Google Geminis funktion 2.5 Flash	30
Hur blir jag anonym i ChatGPT?	31
Nyfiken på AI.....	31
Chatta med Gemini från adressfältet.....	31
Skapa videosnutt med AI	31
Chat GPT blir mer personlig för gratisanvändare.....	31

ChatGPT har stora planer	31
Säkerhet.....	32
Fem knep för att skydda sig mot IT-hot	32
Så blir du IT-säker	32
Undvik bedragare genom att tänka på de tre L:en	32
Telekområdgivarna.....	32
Bedrägerier vanliga.....	33
Kolla om ditt lösenord har läckt	33
Skydda ditt bank-ID	33
Stoppa farliga meddelanden	33
Windows defender	33
Har du haft besök av hackare på ditt Google-konto?.....	34
Digital brevlåda	34
Se upp för fickstöld	35
Kolla om ditt mejlkonto är i fara.....	35
Internetstiftelsens snabbkurser.....	35
Säkerhetslänkar på Seniornet.se	35
Kolla kontaktuppgifter på webbplatser	36
Ändra lösenordet på ett Gmail-konto	36
Så skyddar du dig mot investeringsbedrägerier.....	36
Nöduppdatering av webbläsaren Google Chrome	36
Basal säkerhet för näthandel	36
Basal säkerhet för mejl	37
Basal säkerhet för Windows.....	37
Basal säkerhet för lösenord.....	37
Lär dig verktygen som avslöjar bluffar på nätet	37
Kolla om du är med i Miljödata-läckan	38
Mobilt bank-ID höjer sina krav	38
Lär dig verktygen som avslöjar bluffar på nätet	38
Basal säkerhet för installerade program	38
Säg nix till telefonförsäljare	39
Basal säkerhet för mobilen	39
Basal säkerhet för webbläsare	39
Är mitt Google-konto hackat?	39
Google Chrome får avancerad säkerhetsfunktion	40
Minska sårbarheten genom att stänga av Wifi och Bluetooth	40

Internetstiftelsens snabbkurser om säkerhet.....	40
Gratis hotspots kan innebära fara	40
Varningar	40
Falskt meddelande från Klarna international	40
Säkerhetskollen meddelar	41
Falsa SMS från "Bauhaus"	41
Bluff-SMS från "Klarna"	41
Bedrägerimejl/samtal från "finansinspektionen"	41
Bedrägeri via bildfiler i SVG-format	41
Bedragare tar hjälp av AI.....	41
Aktuella bedrägerier	42
Skatteverket informerar	42
Gmail-användare varnas	42
Falsa virusvarningar	42
Bluffsms och bluffsamtal från "polisen"	43
Så upptäcker du mejlbedrägerier	43
Bedragare påstår sig komma från AFA Försäkring	43
Telenor varnar för falska SMS	44
Google-svindel som lurar även den smartaste	44
Falsa butiksförsäljningar	44
Falsa samtal drabbar Gmail-användare.....	44
VMA via falska SMS	44
Så avslöjar du AI-genererade bluffbutiker.....	45
Stöldskyddsföreningen varnar för nätfiske	45
Kolla alltid adressraden	45
Svensk säkerhetstjänst varnar för bluffmejl.....	46
Stöldskyddsföreningen varnar för nätfiske	46
Så avslöjar du AI-genererade bluffbutiker.....	47
Polisens varning: Falsk Swish-app.....	47
Paketbluff	47
Tips	47
Leta upp gammal släktings gravplats	47
Gratis filmlån.....	48
Hitta rätt låt genom att nynna.....	48
Markera text i Word	48
Testa webbsidor och online-butiker	48

Billig mat med kort datum	48
Skicka ett mejl senare	48
Billig mat med kort datum	48
Skicka ett mejl senare	48
Förkorta långa länkar	49
Hitta ikoner för olika ändamål.....	49
Myter om mobiler	49
Nixa din mobil	49
Tillfällig mejladress	49
Hitta alla program som finns i datorn	49
Jämföra innehåll i två texter	49
Ljud som får dig att slappna av.....	49
Förhindra reklam från Windows.....	50
Vill du ta hemliga promenader med Google maps?	50
Videoredigeringsverktyg i Google Foto	50
Gratis ritprogram.....	50
Vill du lära dig mer om ekonomi?	50
Wikipedia.....	50
Jämföra två dokument i Word.....	50
Glöm aldrig att vattna blommorna	51
Bota gamla sjuka blommor	51
Prata med appen Google Översätt	51
Lever du hjärnsmart?.....	51
Kolla datorns minne.....	51
Livet börjar vid 100.....	51
Skapa genväg till program på skrivbordet.....	51
Surfa säkert via Vivaldi	52
Gå upp en nivå i Utforskaren.....	52
Rädda gamla bilder.....	52
Gratis e-böcker.....	52
Skapa en resedagbok.....	52
Redigera video i Google Foto	52
Vitlista gmail som hamnar i spamfiltret	52
Rädda gamla bilder.....	52
Färglägg svart-vita bilder.....	53
Windowskommando som försvunnit och kommit tillbaka.....	53

Hjälp att laga dina prylar.....	53
Webbkameror i Sverige	53
Skanna med Google Drive appen.....	53
Väderapp för framtidsprognoser	53
Få Gmail att skicka autosvar när jag är bortrest	53
Microsofts bildstorleksverktyg	53
Google "allergi"	54
Ta bort alla spår av filer i datorn	54
Notiser	54
Googles sökmotor uppgraderar med AI	54
Genväg till appar i datorns aktivitetsfält.....	54
Android kommer att ersätta Chrome OS.....	54
På sikt kommer lösenorden att förvinna.....	54
Microsofts besked om Windows 10.....	55
Begagnade prylar till bästa pris	55
Genväg till appar i datorns aktivitetsfält.....	55
ChatGPT öppnar för reklam.....	55
Stöldskydd med Android 15	55
Gmail planerar erbjuda användare tillfälliga mejladresser	55
QR-koder kommer att ersätta streckkoder	55
Datastatistik.....	55
Uppdatering av Firefox	56
Nostalgi med P4 Plus	56
Google översätt.....	56
Microsoft lägger ner Klassiska Outlook-programmet	56
Google maps för iPhone.....	56
Windows 10 användare blir av med Office.....	56
Se din hastighet i Google maps.....	57
Microsoft försämrar säkerheten i äldre versioner av Windows 11	57
Webbläsaren Internet Explorer bör avinstalleras	57
Skype stängs ner.....	57
Gemini ersätter Google Assistent	57
Microsoft Teams ersätter Skype som nu läggs ner	57
Open AI lägger ner planerna på att bli ett vinstdrivande företag	57
Nya deklarationskrav för mobiler	57
Microsoft begraver Officepaketet	58

Mystisk mapp i datorn	58
Krav för förlängd support av Windows 10.....	58
Hitta rätt boende för seniorer	58
Wikipedia avstår artificiell intelligens	58
Microsoft skippar lösenord för alla nya konton.....	58
Ny lag om digital tillgänglighet	58
Iphones nya operativsystem	59
Googles övervakning	59
ChatGPT skapar egen webbläsare	59
Windows update	59
Antalet internetanvändare ökar ständigt.....	59
Att förbereda sig på en kris	59
Googles Gemini kan läsa Google dokument	60
Microsoft Anteckningar	60
TV-apparater får artificiell intelligens	60
Digitala skärmars påverkan på hälsan	60
AI flyttar in i alltfler prylar.....	60
Digitala skärmars påverkan på hälsan	60
TV-apparater får artificiell intelligens	60

Gunilla svarar och förklarar

Windows nya Utforskare

Utforskaren är det verktyg vi använder för att hantera filer i våra datorer. Vi kan flytta, kopiera och radera filer. I den senaste versionen (24H2) kommer du smidigare åt dessa verktyg genom att högerklicka på en mapp eller ett dokument. Du ser då genvägarna i klartext högst upp.

Du kan också komprimera mappar för att spara plats. När du högerklickar på en fil eller en mapp kan du ”trycka ihop den”. Den hoptryckta filen – med t.ex. bilder från en semesterresa – kan du spara som en zip-fil eller skicka den till andra. När du vill komma åt original-filerna högerklickar du för att återställa dem i sitt ursprungliga skick.

Den senaste versionen av *Utforskaren* har också fått stöd för flikar – precis som man kan skapa flikar i webbläsaren. Du trycker på +-ikonen högst upp i *Utforskaren* eller använder kommandot Ctrl+T.

Lösenordskontroll i webbläsaren

När vi surfar till olika webbplatser sparar vi ofta lösenordet till webbplatsen i webbläsaren. En god idé är att kontrollera de lösenord som har sparats i din webbläsare.

Så här gör du i Google Chrome

1. Klicka på *de tre prickarna* i övre högra hörnet.
2. Klicka på *Inställningar* en bit ner i listan.
3. Välj *Autofyll och lösenord*.
4. Klicka på *Google Lösenordshantering*.
5. Välj *Kontroll* i vänsterspalten.

Det görs då en kontroll som visar hur många lösenord som är utsatta, återanvända och svaga. Om du klickar på åretanvända respektive svaga lösenord så har du möjlighet att där ändra lösenord så att de blir starkare.

Så här gör du i Edge

1. Klicka på *de tre prickarna* i övre högra hörnet.
2. Välj *Inställningar*.
3. Välj därefter *Lösenord*.
4. Längst upp i fönstret för lösenordsinställningar klickar du på *Kontrollera*.

Där kan du välja att se vilka lösenord som har läckt ut, återanvänts respektive är svaga.

Om det visar sig att lösenord har läckt ut bör du genast skapa ett nytt lösenord för den appen/tjänsten. Därefter kan du förbättra dina lösenord på övriga webbplatser.

Om det tar lång tid att starta datorn

En anledning till det tar tid att starta datorn kan vara att det startas flera program, som du inte behöver, automatiskt. Du kan inaktivera dessa program på följande sätt:

1. Öppna aktivitetshanteraren i Windows genom att trycka på Ctrl + Shift + Escape. Klicka sedan på *Austostart*. Då ser du vilka program som är aktiverade respektive inaktiverade.

2. Om du höger klickar på ett program som är aktiverat kan du lätt inaktivera det. Då startar det inte automatiskt när Windows startar.

Observera att det finns program som måste aktiveras i samband med start. De program du kan inaktivera är t.ex. sådana som du själv har installerat och som det räcker att du startar när du behöver det programmet.

Avsluta aktivitet som krånglar

Ibland låser sig program i datorn. Ett sätt att bryta denna låsning är att klicka på *Ctrl + Alt + Delete*. Då får du fram datorns Aktivitetshanterare där du kan markera det program som har låst sig så att du kan avsluta det.

I Windows 11 finns en dold funktion där man kan få bukt med program som strular. Om du öppnar *Inställningar* och beger dig till *System -> För utvecklare*. Där finns det en inställning med namnet *Avsluta aktivitet* som du kan aktivera om du vill. När detta är gjort är det bara att högerklicka på ett program i *Aktivitetsfältet* och välja att avsluta aktiviteten från menyn.

Notiser i Windows 11 används för reklam

Sedan ett tag tillbaka använder Microsoft notiserna i Windows 11 för att skicka ut reklam. Vi kan t.ex. få information om att appen Microsoft Defender och spelet Black Ops 6: Vault Edition kan laddas ner från Microsoft Store.

Trycker du bort reklamen kommer den att dyka upp igen efter några dagar, något som kan upplevas som irriterande.

Vill du slippa reklamen helt och hållet behöver du bege dig till *Windows Inställningar -> System -> Aviseringar > Meddelanden och åtgärder* och bocka ur rutan för *Förslag*.

Så slipper du aviseringar i webbläsaren Google Chrome

Om du besväras av ideliga aviseringar i webbläsaren Chrome kan du göra enligt följande:

Klicka på de tre prickarna uppe till höger i Google Chrome.

Välj *Inställningar*.

Under rubriken *Integritet och säkerhet* väljer du *Webbplatsinställningar*.

- Klicka på *Aviseringar* under *Behörighet*.

Under *Får skicka aviseringar* kan du ta bort de aviseringar som finns genom att klicka på de tre prickarna till höger under *Lägg till* och därefter klickar du på *Ta bort*.

Säkerhetskopiera mappar i datorn

Det är alltid bra att ha säkerhetskopior av viktiga bilder. Google har lanserat en ny backupfunktion för Google Foto i din webbläsare. Om du vill säkerhetskopiera en mapp med bilder i datorn till Google Foto kan du göra så här:

1. Öppna Google Chrome och skriv *photos.google.com* i adressfältet.
2. Klicka på *+*-tecknet i övre raden.
3. Välj *Säkerhetskopiera mappar*.

Då öppnas datorns utforskare och du kan välja en mapp som säkerhetskopieras i Googles moln. När du har aktiverat funktionen kommer Google Foto automatiskt att uppdatera säkerhetskopian varje gång Google Foto körs i webbläsaren Google Chrome.

Gör webbläsaren Google Chrome säkrare

Google Chrome har ett inbyggt säkerhetsverktyg som heter *Säkerhetskontroll*. Vill du säkerhetskontrollera Google Chrome gör du så här:

Tryck på de tre punkterna uppe till höger i webbläsaren Chrome.

- Välj Inställningar.
- Gå till Integritet och säkerhet.
- Bläddra ner till Säkerhetskontroll.
- Öppna Säkerhetskontrollen.

Överst får du ett antal varningar. Under rubriken *Säkerhetsrekommendationer* kan du se om det behövs några åtgärder.

Avsluta aktivitet som krånglar

En dold funktion i Windows 11 gör det enklare att få bukt med program som strular.

Tycker du att det är bökit att avsluta pågående aktiviteter i Windows 11 kan vi tipsa om att det sedan ett tag tillbaka finns ett betydligt smidigare sätt än att gå via *Control + Alt + Delete*.

Det du behöver göra är att öppna inställningarna och bege dig till **System -> För utvecklare**. Där finns det en inställning med namnet **Avsluta aktivitet** som du kan aktivera om du vill.

Efteråt är det bara att högerklicka på ett program i Aktivitetsfältet och välja att avsluta aktiviteten från menyn.

Vikten av uppdateringar

Syften med uppdateringar är ofta att täppa till säkerhetshål. Därför är det viktigt att hålla sin dator och mobil uppdaterad. Det gäller både operativsystemen (Windows, Android och iOS) samt alla program och appar.

Uppdatering av Windows i datorn

Uppdateringar till datorn laddas ofta hem automatiskt. Men för att de ska installeras krävs att du startar om datorn. Ofta kommer det upp en ruta med besked om att du ska göra det efter att en uppdatering har laddats hem. Datorn behöver då och då startas om.

Lika viktigt är det att då och då låta datorn stå påslagen ett antal timmar så att uppdateringarna hinner laddas ner. Många äldre startar datorn när de behöver den och stänger av genast när de är färdiga. Det är klokt att någon gång i veckan låta datorn stå på ett antal timmar, alternativt aktiva leta upp väntande uppdateringar via Windows Inställningar och Windows Update där man kan söka efter uppdateringar.

Uppdatering av datorn program

Själv använder jag sedan många år ett program som heter *PatchMyPC*. Detta program går att ladda ner på <https://patchmypc.com/product/home-updater>. Det går igenom alla program i datorn. Jag kör detta någon gång i månaden. I senaste numret av PC-tidningen rekommenderar man i stället ett program som heter *UCheck*. Mer om detta program kan du läsa på <https://pctidningen.se/program/ucheck>.

Uppdatering av appar i Androidmobil

Detta gör man via appen Play Butik där man också laddar ner appar.

1. Öppna *Play Butik*.
2. Tryck på din profilbild, eller motsvarande ikon, i övre högra hörnet.
3. Tryck därefter på *Hantera appar och enheter*.
4. Under *Tillgängliga appar* ser du hur många uppdateringar av appar som väntar.
5. Tryck på *Uppdatera alla*.

Uppdatera lämpligen appar nu du är uppkopplad till ett wifi-nätverk.

Uppdatering av appar i iPhone

1. Öppna *App Store* på din iPhone eller iPad.
2. Tryck på din profilbild längst upp till höger.
3. Scrolla ner till "*Tillgängliga uppdateringar*".
4. Tryck på "*Uppdatera*" bredvid en enskild app eller "*Uppdatera alla*" för att uppdatera alla appar samtidigt.

Så använder du din laptop – med stängt lock

Många har ersatt sin stationära dator med en bärbar dator – men föredrar ändå att använda externa skärmar, tangentbord och möss. I det läget vill man kunna stänga locket och ställa undan datorn, men problemet är att den då som standard går ned i viloläge och skärmen blir svart. Det finns dock en lösning som gör att datorn kan vara igång, även om du faller ihop den.

Du bestämmer själv vad som ska hända när du stänger datorns lock, och nyligen har det här faktiskt blivit enklare. Tidigare har du varit tvungen att öppna Windows gamla inställningsmeny Kontrollpanelen för att ändra detta, men från och med den senaste Windows-uppdateringen kan du även ordna det i den vanliga inställningsmenyn. Så här gör du:

1. Öppna **Inställningar** via Start-knappen nere till höger eller genom att trycka **Windows-tangenten** och **I** samtidigt.
2. Välj **System** i vänstermenyn och sedan **Energi och batteri**.
3. Gå till **Lock och strömläge knappkontroller**. Nu öppnas en meny med fyra olika alternativ. Överst bestämmer du vad som ska ske när datorn är ansluten till elnätet och under det hittar du inställningar vid batteridrift. Som du ser kan du både välja vad som ska hända när du stänger locket och när du trycker på datorns strömknapp.
4. Till höger om rubriken **Om du stänger locket blir datorn** finns fyra alternativ. Genom att välja **Gör ingenting** kan du låta datorn förbli påslagen när du stänger locket. Du kan också välja att slå av datorn eller aktivera **Strömsparläge**, som stänger av datorn tillfälligt men som låter dig snabbt den snabbt i samma läge som tidigare. (**Viloläge** gör samma sak, men förbrukar lite mindre ström och är lite långsammare).
5. Hittar du inte de här inställningarna i **Inställningar** kan du öppna **Kontrollpanelen** (genom att söka efter Kontrollpanelen i sökfönstret). Här väljer du **Energialternativ** och sedan **Ange vad som händer när datorns lock stängs** så hittar du samma alternativ.

Molnlagring

Det finns olika moln att lagra filer i t.ex. *Google Drive*, *OneDrive* och *Dropbox*. *Google Drive* är kräver endast ett Google konto. Du kan lagra upp till 15 GB gratis. Behöver du lagra mer så kostar det 190 kronor per år för ett utrymme på 100 GB. Du kan förstås också rensa bort filer du inte längre behöver lagra. Men det räcker inte att ta bort dem. Du måste därefter tömma papperskorgen i *Google Drive* innan utrymmet återskapas.

Google Drive finns som ett skrivbordsprogram för datorn där den visar sig som en vanlig lagringsenhet i *Utforskaren*. Den finns även som app för Android och iPhone. Du kan även komma åt dina filer via webbläsaren på www.drive.google.com. Du kan logga in från alla dina enheter – med samma inloggningsuppgifter – och därmed komma åt dina filer var och när som helst.

Om du vanligen sparar dina filer lokalt i datorns hårddisk kan det vara en god idé att även spara dem som en säkerhetskopia i molnet. Vill du inte använda en molntjänst går det förstås också bra att spara en säkerhetskopia i en extern hårddisk.

Spara på batteriet i din laptop

Så här gör du i Windows11:

- Högerklicka startknappen och välj *Inställningar*.
- Klicka på *System*.
- Välj *Energi och batteri*.
- Klicka på rekommendationer om energispar längst upp.
- Klicka på *Använd alla* för att få det mest energivänliga läget. Alternativt kan du välja vilka funktioner du vill tillämpa.

Chatta med Gemini från adressfältet

Med den här nya genvägen i Chrome kan du snabbt få hjälp från Gemini med kreativa och avancerade uppgifter, som att planera resor eller ta reda på mer om ett nytt ämne.

1. Skriv "@" i adressfältet och välj *Chatta med Gemini*.
2. Skriv din prompt.
3. Få svaret på gemini.google.com.

Spela in en video av dataskärmen

Så här gör du i Windows 11:

- Tryck på Windowstangenten + Shift + S. Då öppnas skärmbildverktyget längst upp på skärmen.
- Klicka på ikonen som ser ut som en videokamera.
- Rita upp en ram runt den del av skärmen du vill spela in.
- Klicka på *Starta* för att starta inspelningen.
- Klicka på den röda ikonen för att avsluta inspelningen.
- Inspelningen visas och du kan klicka på diskettikonen för att spara videofilmen. Ge den ett namn och klicka på *Spara*.

Skanna med Google Drive-appen i mobilen

Så här kan du scanna t.ex. en text i mobilen:

1. Öppna *Google Drive*.
2. Klicka på *plus-tecknet* i nedre högra hörnet.
3. Välj *Skanna*.
4. Om du ska skanna ett dokument med flera sidor väljer du *Automatiskt flerbildsläge*.

Håll sedan mobilen ovanför dokumentet så att allt visas på skärmen. Håll mobilen så stilla som möjligt. Efteråt kan du rotera och beskära bilden vid behov. Du kan därefter spara bilden som en jpg-fil eller pdf-fil.

Webbläsaren Edge har fått en ny funktion

En ny funktion, en s.k. *Scareware blocker*, ska upptäcka och blockera bedrägeriförsök där hackare försöker skrämma dig till att tro att din dator är infekterad och få dig att ladda ner deras skadliga programvara.

Detta ska fungera i den senaste versionen av Edge, nr 134. Du kan kolla vilken version du har genom att klicka på de vågräta prickarna i övre högra hörnet och därefter välja *Hjälp och Feedback* och *Om Microsoft Edge*.

SMHI:s väderapp

Den senaste versionen av SMHI:S väderapp har fått helt nya funktioner. Den har även ett enklare och mer överskådligt utseende. Om du har SMHI:s app så se till att den appen är uppdaterad och är den inte det så uppdatera den. I en Android-mobil gör du så här:

1. Gå in i *Play Butik*.
2. Klicka på din bildikon i övre högra hörnet.
3. Klicka därefter på *Hantera appar och enheter*.
4. Därefter söker mobilen efter *Tillgängliga uppdateringar*. Om sådana finns klickar du på *Uppdatera alla*.

Detta är en procedur du borde gå igenom då och då så att du har de senaste versionerna av appar i din mobil. De är alltid säkrast.

Förstora textmarkören

Om du har synproblem kan det vara svårt att upptäcka textmarkören när du ska redigera text. Du kan göra den tydligare på följande sätt:

1. Öppna *Windows Inställningar* (Högerklicka på Start-knappen och välj *Inställningar*)
2. Klicka på *Hjälpmedel*.
3. Välj *Textmarkör*.
4. Se till att reglaget är *På*. Justera storleken genom att dra reglaget åt höger eller vänster.
5. Längre ner kan du justera tjockleken på textmarkören.

Återställa raderade filer

Om du har raderat många filer av misstag finns det sätt att fiska upp dem ur papperskorgen. Du kan göra det i Utforskaren där det finns en speciell knapp för att återställa filer som visas automatiskt när du öppnar papperskorgen.

1. Öppna *Utforskaren*.
2. Välj *Papperskorgen*.
3. Klicka på *Återställ alla objekt* högst upp i menyn.
4. Bekräfta därefter återställningen med ett *Ja*.

Rensa Windows automatiskt från temporära filer

Windows har en funktion du kan aktivera som rensar bort temporära filer automatiskt. Den fungerar både i Windows 10 och Windows 11. Så här kan du aktivera tjänsten:

1. Öppna *Inställningar* i Windows genom att trycka på Windows-tangenten + i.
2. Klicka därefter på *System* följt av *Lagring*.

3. Aktivera reglaget vid Lagring och klicka på Konfigurera Storage Sense. I Windows 11 aktiverar du reglaget för *Storage Sense* och klickar på Storage Sense.
4. I fönstret som öppnas klickar du i rutan under Kör Storage Sense.
5. Välj t.ex. *Varje månad*.

Du kan också välja efter hur lång tid filer i *Papperskorgen* och i mappen Hämtade filer ska tas bort.

Vilka mejl hamnar i skräppostmappen

Skräppost, eller "spam", är oönskade e-postmeddelanden som ofta handlar om reklam, erbjudanden eller försök till bedrägeri. Dessa meddelanden skickas oftast till många personer utan att de har bett om det.

Varför hamnar vissa mejl i skräppostmappen? Här är några anledningar:

- Om avsändaren är okänd eller om e-postadressen verkar märklig, kan ditt e-postprogram flagga det som skräppost.
- Många skräppostmeddelanden handlar om erbjudanden, som att vinna pengar eller få gratis varor, vilket gör att de ofta hamnar i skräppost.
- Om ämnesraden känns för bra för att vara sann eller har lockande ord som "gratis" eller "vinst", triggas ofta skräppostfiltren.
- Skräppost har ofta dålig stavning och grammatik, vilket gör det enklare att känna igen.
- E-post med för många bilagor eller länkar, särskilt till osäkra webbplatser, flaggas ofta för att skydda dig från virus och skadlig kod.

Varför kan även bra mejl hamna i skräppostmappen?

Ibland kan e-postfilter även missta legitima mejl för skräppost. Det kan hända om:

- Mejlet kommer från en ny avsändare eller en som inte finns i din kontaktlista.
- Företag eller organisationer som skickar nyhetsbrev eller kampanjer kan ibland använda formuleringar eller ämnesrader som ser ut som skräppost.
- Om avsändarens e-postserver inte har den rätta säkerhetsinställningen kan filter tro att mejlet kommer från en oseriös källa.
- Ibland kan själva innehållet i mejlet – som många länkar eller bilagor – få det att flaggas som skräppost, även om det egentligen är ett helt okej meddelande.

Vad kan du göra för att hantera skräppost? Om du får skräppost, markera det så hjälper du din e-posttjänst att lära sig identifiera liknande meddelanden. Var försiktig med var och när du delar din e-postadress. Ju mer offentligt den syns, desto mer skräppost kan du få. Och tänk efter innan du öppnar bilagor eller klickar på länkar i e-postmeddelanden, särskilt om de känns misstänkta eller kommer från okända avsändare.

Genom att förstå varför vissa mejl hamnar i skräppostmappen – även de som är legitima – och vara försiktig med din e-postanvändning kan du hålla din inkorg ren och säker.

Molnlagring

Molnlagring är ett enkelt sätt att spara dina filer, bilder och dokument på internet istället för på din dator eller telefon. Tänk på det som ett "digitalt arkiv" som du kan nå när som helst, var du än är, så länge du har internet. Det finns flera tjänster som erbjuder molnlagring, se nedan. Självt arbetar jag

från olika datorer beroende på var jag bor för tillfället. Jag sparar därför mina filer i Google Drive och kan därmed nå dem från vilket datorn som helst utan att behöva använda flyttbara USB-minnen.

Fördelar med molnlagring

- *Enkel åtkomst:* Du kan komma åt dina filer från din telefon, dator eller surfplatta, oavsett var du är.
- *Säkerhetskopiering:* Om du tappar bort din telefon eller dator, finns dina filer fortfarande kvar i molnet.
- *Lätt att dela:* Du kan enkelt dela dina filer med familj och vänner genom att skicka en länk.

Olika molntjänster

- *Google Drive* erbjuder generöst gratisutrymme och är idealiskt för dem som använder Gmail och Google Photos.
- *Dropbox* har begränsat gratisutrymme men är populärt för enkel fildelning.
- *OneDrive* passar bra för användare av Microsoft 365 och Windows.
- *iCloud* är integrerat med Apple-enheter och erbjuder olika lagringsalternativ.

Gratisutrymme och kostnader för utökad minne

Tjänst	Gratis lagring	Kostnad för utökad lagring (lagring / pris per månad)
Google Drive	15 GB	100 GB – 19 kr 200 GB – 29 kr
<u>Dropbox</u>	2 GB	Plus (2 TB) – ca 115 kr Professional (3 TB) – ca 190 kr
<u>OneDrive</u>	5 GB	100 GB – 17,99 kr 1 TB – 119,99 kr (Microsoft 365 Personal)
<u>iCloud</u>	5 GB	50 GB – 12 kr 200 GB – 39 kr 2 TB – 129 kr 6 TB – 399 kr 12 TB – 799 kr

Skydda ett Word-dokument med lösenord

Ibland har man dokument som man inte vill att andra ska ta del av. Då kan man skydda dokumentet med ett lösenord. I Microsoft Word gör man så här:

- Öppna dokumentet i Word.
- Välj *Granska* och därefter *Skydda*.
- Klicka på *Begränsa redigering*.
- Välj 3. *Starta tvingande skydd*.
- *Skriv lösenordet* och upprepa det.
- Klicka på *OK*.

När du senare vill arbeta med dokumentet klickar du på *Stoppa skydd* och skriver in ditt *lösenord* följt av *OK*.

Råd vid laddning av batterier

- Ladda batterier och prylar på ett hårt underlag – inte i sängen eller soffan.
- Ladda om möjligt när du är vaken.
- Se alltid till att ha en fungerande brandvarnare.
- Ladda helst inte i hallen – vid ev. eldsvåda kan det vara svårare att evakuera.
- Köp batterier från pålitliga tillverkare.
- Använd originalladdare.
- Förvara inte många batterier intill varandra. Vid brand kan det bli en kedjereaktion.

Ett batteri som hålls kring 50-60% laddning och laddas upp lite i taget håller längre än ett batteri som alltid laddas upp till 100% och sedan används till det är tomt. I min Androidmobil kan jag under *Inställningar>Batteri>Batteriskydd* ställa in att mobilen slutar ladda när den nått 80%:s laddning.

Översätta text i Word

Det går faktiskt att översätta en skriven text direkt i Word. Om du har en text i Word gör du enligt följande:

1. Öppna dokumentet.
2. Klicka på *Granska*.
3. Klicka därefter på *Språk*.
4. Välj *Översätt följt av Översätt dokument*.
5. Välj *Språk*.
6. Klicka på OK.

Ta bort appar som inte används

Har du appar i mobilen eller surfplattan som du aldrig använder? Eller vill du bara få bättre ordning på skärmen, t.ex. lägga appar som du ofta använder på startskärmen? Det är ganska enkelt att både ta bort och flytta appar och det gör stor skillnad för hur lätt det blir att hitta det du använder mest.

Flytta en app:

- Tryck och håll fingret på appens ikon i några sekunder.
- På iPhone börjar apparna "skaka" och på Android kan en meny dyka upp.
- Dra appen dit du vill ha den, till exempel till ett tomt område.
- Släpp appen när den ligger där du vill ha den.
- På vissa telefoner behöver du trycka på "Klar" eller hemknappen för att spara ändringen.

Ta bort en app:

- Tryck och håll på appens ikon tills en meny visas.
- Välj "Ta bort app" (iPhone) eller "Avinstallera" (Android).
- Bekräfta att du vill ta bort appen.
- Klart!

Tips: Du kan alltid hämta tillbaka en app du tagit bort genom att söka efter den i *App Store* (iPhone) eller *Google Play* (Android) och ladda ner den igen.

Städa webbläsaren Google Chrome

Det kan vara bra att då och då städa webbläsaren från cookies och annan data som kan användas för att skicka falska annonser till dig.

Så här gör du i Google Chrome:

1. Klicka på de tre punkterna i övre högra hörnet.
2. Välj *Inställningar*.
3. Gå till kolumnen *Integritet och säkerhet*.
4. Klicka på *Radera webbinformation*.
5. Välj hur lång tid tillbaka du vill radera data, t.ex. om ett problem nyligen har dykt upp behöver du kanske bara radera data för de senaste veckorna.
6. Bocka i det du vill ta bort.
7. Klicka på *Ta bort data*.

Observera att nästa gång du loggar in på en webbplats, där inloggningsuppgifterna tidigare har sparats i webbläsaren, kan du behöva skriva in inloggningsuppgifterna på nytt.

Så här gör du i Edge:

1. Klicka på de tre punkterna i övre högra hörnet.
2. Välj *Inställningar*.
3. Välj *Profiler* i vänsterkolumnen.
4. Klicka på *Rensa webbdatabas* respektive *Hantera Cookies* i högerspalten.
5. Välj vad du vill ta bort och klicka på *Rensa nu*.

Hålla koll på var mobilen befinner sig

Med hjälp av appen *Google Find Hub* kan du kolla var din androidmobil befinner sig om du har förlagt den någonstans, eller om den har blivit stulen. Ladda ner och installera appen *Google Find hub* i *Play butik* i din mobil. Om du väljer *Enheter* längst ner till vänster kan du se vilka apparater som är anslutna till ditt konto. Om du inte kan hitta mobilen kan du gå in på datorn på följande adress <https://myaccount.google.com/find-your-phone> och där se var din mobil befinner sig. Du kan ifrån datorn se till att ett ljud spelas upp i mobilen. Om den är stulen kan du också radera innehållet i mobilen. Fliken "Personer" i *Find Hub* visar personer som delar sin plats med dig, men det är en funktion för att se andra, inte för att ge någon tillgång till din plats. I iPhone finns en app *Hitta med* motsvarande funktioner.

Låt andra hålla koll på var du befinner dig

Det gör du med appen *Google Maps* och dess funktion *Platsdelning*. Du kan dela din plats "Tills du stänger av", vilket innebär att delningen pågår tills du aktivt avslutar den.

1. Tryck på din profilbild uppe till höger i *Google maps*.
2. Välj *Platsdelning*.
3. Tryck *Dela plats*.
4. Välj tidsalternativet *Tills du stänger av* (ofta genom att scrolla längst till höger).
5. Välj personen (måste ha Google-konto) du vill dela med.
6. *Bekräfta*.

Efter det kommer personen att se dig i sin *Google Maps* under "Platser som delas med dig" tills du manuellt avslutar delningen.

Nya funktioner för Google översätt

Förmodligen har du i olika sammanhang använt *Google Översätt* i datorn eller i en mobilapp. Du skriver in den text du vill ha översatt och väljer språk så sköter *Google Översätt* resten.

Det går numera också att få text på en bild översatt med *Google Översätt* (<https://translate.google.se/>) med hjälp av AI. Du kan spara den översatta versionen av bilden på din dator. Klicka i så fall på *Ladda ner översättning* och välj var du vill spara den. Detta går att göra även i mobiler, både i Android och i iPhone.

Skydda en pdf-fil med ett lösenord

Ibland vill man skapa pdf-filer som inte vem som helst kan komma åt. Det kan man göra genom att skapa ett lösenord. Om du har ursprungsfilen i Word kan du göra så här:

1. Klicka på *Arkiv*.
2. Välj *Spara som*.
3. Välj *Spara som dokument* och öppna rullgardinsmenyn vid *Filformat*:
4. Välj *PDF*.
5. Klicka på knappen *Alternativ*.
6. Markera alternativet *Kryptera dokumentet med ett lösenord*.
7. Skriv in lösenord med minst sex tecken i de två fälten.
8. Klicka på *OK* och därefter på *Spara*.

Uppdatera drivrutiner

Vi har ofta påpekat det viktiga i att uppdatera Windows i datorn och operativsystemet och apparna i mobilen. Detta för att öka säkerheten. Mindre ofta talar man om att även drivrutinerna till datorns kringutrustning kan behöva uppdateras. Där handlar det kanske mer om funktion än säkerhet. Så här gör du i din dator med Windows 11:

1. Gå till *Inställningar*
2. Klicka på *Windows Update*
3. Klicka därefter på *Avancerade alternativ* och *Valfria uppdateringar*.

Olika minnen

Primärminne (kallas även internminne eller arbetsminne): Detta minne används när du utför olika saker på datorn eller i mobilen. Det som finns i internminnet försvinner när du stänger av mobilen/datorn.

Sekundärminne (kallas även lagringsminne): I detta minne lagras det du ska spara i t.ex. datorns hårddisk, i mobilen eller på ett s.k. USB-minne.

När du t.ex. arbetar med ett dokument i Word så finns det i primärminnet men för att det ska finnas kvar nästa gång du startar datorn måste du spara det i sekundärminnet. Första gången du sparar dokumentet klickar du på *Spara som* och kan då döpa dokumentet och välja vilken mapp dokumentet ska sparas i. Har du därefter gjort ändringar som du vill spara räcker det att klicka på *Spara*.

Få tillbaka utrymme på datorn

Windows innehåller en tjänst som gör att temporära filer tas bort automatiskt och därmed frigörs utrymme. Tjänsten heter *Storage Sense* och du hittar den på följande sätt:

1. Gå till Windows *Inställningar*.
2. Klicka på *System* och därefter på *Lagring*.
3. Under lagringshantering hittar du *Storage Sense*. Aktivera den funktionen.

Läsa e-böcker via bibliotekets app Biblio

För att använda Biblio måste du ha ett bibliotekskort och pin-kod från ett bibliotek som är anslutet till Biblio. Därefter kan du surfa till www.biblio.app i din webbläsare t.ex. Google Chrome eller Edge. Eller också kan du söka efter Biblio i Play butik eller App store på mobilen. Du får sedan logga in i den med lånekortnummer och pin-kod. Be dem gärna hjälpa dig med detta på biblioteket. Därefter kan du söka efter de e-böcker och ljudböcker som biblioteket erbjuder.

Använda mobilen som webbkamera

Den som har en androidmobil med senaste funktionsuppdateringen för Android 14 kan använda mobilen som webbkamera på datorn. Anslut mobilen till datorn med en USB-kabel och välj funktionen "Webbkamera" på mobilen. Därefter kan du använda mobilen som en vanlig webbkamera.

Användbara mobilappar

Det finns appar för nästan alla möjliga ändamål. Många av dessa är gratis att använda. Här kommer några exempel:

- *Mushroom Identify/Muschrrom Identifier* hjälper dig att se skillnad på olika svampar.
- *PlantNet* hjälper dig att identifiera växter i naturen.
- *Smart Tools – All in One* innehåller olika verktyg t.ex. vattenpass, förstoringsglas, gradskiva.
- *Strava: Run, Bike, Hike* är en aktivitetsapp som registrerar din position, hur långt du har gått, ritar en karta på din rutt m.m.
- *MyTherapy* hjälper dig att komma ihåg när du ska ta dina läkemedel och visa dig om du har tagit din medicin. Den håller också reda på hur många piller som finns kvar i förpackningen.
- *NeuroNation* är en app för hjärnträning. Den kan skapa en daglig träningsplan som anpassats efter dina behov. Du kan också få dina resultat jämförda med andra i din åldersgrupp.

Skriva SMS från datorn

I datorer med Windows 10 och Windows 11 finns det ett "program" som heter *Telefonlänk*. Om du aktiverar det programmet kan du koppla ihop datorn med mobilen och därefter t.ex. skriva och skicka SMS i datorn. Gör så här:

1. Aktivera *Bluetooth* på både datorn och i mobilen.
2. Skriv *Telefonlänk* i Windows sökruta.
3. Klicka på sökresultatet *Telefonlänk*.
4. Välj din typ av mobil (Android alt. iPhone)
5. Lås upp på mobilen.
6. Därefter kan du göra det som önskas i mobilen inifrån *Telefonlänk* i datorn.

Snabbladda ny dator med alla program du behöver

När vi skaffar en ny dator är det första vi behöver göra att installera viktiga program som webbläsaren Google Chrome, pdf-läsaren Adobe Reader och mediaspelaren VLC Media Player. Att installera programmen själv är tidskrävande eftersom du måste surfa runt mellan olika sajter och se till att få hem rätt version. Ett enklare val är att använda *Ninite* (<https://ninite.com/>). Det är en

webbtjänst som sköter nedladdningen av alla viktiga program åt dig. Du surfar till Ninites sajt och bockar för de program du vill ha. När du är klar hämtar du hem ett stort installationsprogram som sköter all installation i ett svep. Känner du dig osäker kan du viruskolla filen på säkerhetssajten Virustotal (<https://www.pcfforall.se/article/1718547/virustotal-gratis-antivirus-sakerhetsprogram.html>).

Leta rätt på bilder i Google Foto

Bilder som tas i mobilen noterar den geografiska positionen i själva bilden. Det gör att du lätt kan hitta bilder tagna på samma plats i ett myller av bilder i Google Foto. Så här gör du:

1. Öppna Google Foto
2. Klicka på ikonen sökning längst ner till höger.
3. Skriv in namnet på t.ex. en stad så visas alla bilder som är tagna där i kronologisk ordning.

Radera mejl i Gmail

Om du vill ta bort alla Gmail som är äldre än *två år* kan du göra enligt följande:

1. Öppna *Gmail* (<https://mail.google.com/>)
2. Skriv *older_than:2y* i sökfältet överst.
3. Markera alla konversationer som matchar.
4. Klicka på papperskorgen så att de raderas.
5. Antingen kan du därefter tömma papperskorgen eller också raderas filerna automatiskt efter 30 dagar.

Har någon använt ditt din Gmail?

Om du får en känsla av att någon annan har använt din Gmail kan du kolla det enligt följande:

1. Besök www.gmail.com.
2. Logga in på ditt konto.
3. Bläddra längst ner där du kan se tidpunkten för den senaste aktiviteten.
4. Klicka på *Information*.
5. En lista över de senaste aktiviteterna visas.
6. Här kan du se de olika inloggningarna och var de genomfördes, även klockslag för händelserna.

Google Chrome kan nu läsa upp sidinnehållet

Nu kan Chrome läsa upp webbsidor. Orden markeras på sidan så att du kan följa med. Läs upp fungerar bäst för innehåll som nyheter, artiklar och PDF:er. Om du vill använda uppläsning:

1. Högerklicka på en webbsida
2. Välj *Öppna i läsläge*. Då öppnas en sidopanel med kontroller för funktionen.
3. Klicka på uppspelningsknappen.

Du kan justera voice, hastigheten och markeringsstilen i verktygsfältet bredvid uppspelningsknappen.

Sök i Google Chrome med Google Lens

Med Google Lens i Chrome är det enkelt att söka efter något som du ser på skärmen. Sök i en video du tittar på, i en livestream eller en bild på en webbsida. Med Google Lens får du svar direkt på fliken så du kan fortsätta att bläddra med den nya informationen.

1. Öppna *Chrome-menyn*.
2. Välj *Sök med Google Lens*.
3. Välj vad som helst på sidan genom att klicka och dra.
4. Förfina svaren genom att skriva i sökrutan i sidopanelen.
5. Du kommer åt saker snabbare genom att klicka på *Fäst* i sidopanelen och lägga till ikonen i verktygsfältet.

Att använda fästisar i datorn

Säkert har du någon gång använt fästisar, gula påminnelserlappar som du kanske har klistrat på kylskåpet eller någon annan plats för att du säkert ska bli påmind. Det går att "klistra" fästisar även på dataskärmen. Programmet heter *Sticky Notes* och finns i Windows 10 och 11. Så här kan du göra:

1. Skriv *Fästisar* i Windows sökfönster längst ner på skärmen.
2. Innan du öppnar *Fästisar* kan du högerklicka på texten och *Fästa* den på Aktivitetslisten så kommer du lätt åt den när du behöver skriva en påminnelserlapp.
3. När du har fått upp den gula rutan klicka på +-tecknet i övre vänstra hörnet.
4. Gör en anteckning.
5. Fästisen kommer att ligga kvar på startskärmen nästa gång du startar datorn – om du inte stänger ner den genom att klicka på krysset i övre högra hörnet.
6. Om du klickar på de tre prickarna så kommer du till anteckningslistan och klickar du på den ser du alla tidigare påminnelser du har skrivit.

Windows strömsparläge

En del människor stänger av datorn så fort de har gjort det de avsåg att göra. Andra låter datorn stå på hela dagen eller dygnet. Vill man inte starta om datorn varje gång man får en idé att skriva eller söka något kan man försätta datorn i *Strömsparläge* t.ex. under dagtid för att helt stänga av den nattetid. Det är bra att då och då stänga av datorn helt för att olika uppdateringar ska kunna ske. När datorn försätts i *Strömsparläge* räcker det med ett tryck på en tangent för att den snabbt ska vakna ur sin sömn. Så här försätter du en Windowsdator i Strömsparläge:

1. Klicka på *Windowsfönstret*.
2. Klicka på *AV/På-knappen* längst ner till höger i den ruta som kommer upp.
3. Klicka på *Strömsparläge*.

Spara flikar i webbläsaren

Om du har uppsökt en webbplats som du avser att återkomma till utan att behöva skriva in webbadressen varje gång så kan du fästa fliken i webbläsaren:

1. Välj den flik du vill fästa och högerklicka på den.
2. Välj *Fäst* i högerklicks-menyn.
3. Då skapas en liten genvägsikon längst till vänster.

När du startar om webbläsaren nästa gång ligger denna ikon kvar.

Räkna ord och antal sidor i ett Worddokument

Om du använder Microsofts Word och skriver lite längre dokument kan det vara intressant att se hur många sidor respektive ord dokumentet innehåller. Du kan då klicka på Granska > Räkna ord i menyn överst. Men om du vill ha informationen tillgänglig utan att behöva göra detta så kan du göra följande inställning:

1. Högerklicka på statusfältet i dokumentet längst ner i Word.
2. Markera alternativen *Räkna ord* och *Antal tecken*.

Då visas informationen i alla dokument längst ner i statusraden. Det går även att få sidnummer och radnummer m.m.

Kolla vad Google har sparat efter ditt googlande

Du vet säkert att du sätter spår efter dina aktiviteter på nätet. Google sparar t.ex. Webb- och App-aktiviteter. Blir du nyfiken på vad Google vet om dig kan du gå in på

<https://myactivity.google.com/myactivity>. Där kan du t.ex. radera gamla sökningar eller ställa in ett tidsintervall under vilket du vill radera dina sökningar på Google.

Rensa och organisera dina bilder i mobilen

Tusentals bilder samlas snabbt i mobilen, men inte alla är värda att behålla. *Pc för Alla* visar hur du rensar och organiserar ditt bildbibliotek på ett smart sätt. Artikeln finns på följande länk:

<https://www.pcfforall.se/article/2886161/organisera-mobilbilder-tips.html>

Få Google Chrome att spara dina lösenord

Precis som andra webbläsare kan Google Chrome automatiskt spara lösenord från de hemsidor du loggar in på. Det går även att lägga till lösenord manuellt i *Chromes lösenordshanterare*. För att komma till Chromes lösenordshanterare klickar du på de tre lodräta prickarna högst upp till höger och väljer därefter *Inställningar*. Klicka sedan på *Lösenord och Autofyll* och välj *Google Lösenordshantering*. Här visas de lösenord som är sparade. Du kan klicka på *Lägg till* för att spara ett nytt lösenord. Du kan passa på att klicka på *Kontrollera lösenord* så får du besked på vilka lösenord som är utsatta och vilka som är svaga. Vill du ta bort lösenord från Chrome så klickar du på de tre lodräta prickarna i slutet av raden och väljer *Ta bort lösenordet*.

Artificiell intelligens (AI)

ChatGPT tillgänglig utan registrering

ChatGPT går numera att hitta via <https://chat.com>. Tidigare krävdes registrering för att använda ChatGPT. Sedan en tid är det inte längre ett krav. Den basala funktionen – ChatGPT – är tillgänglig utan inloggning. Du kan använda den för att ställa frågor, samtala, skapa nya texter och redigera befintliga texter. Du får dock fler möjligheter om du skapar ett konto och loggar in.

ChatGPT i Windows

Chat GPT är världens mest kända AI-tjänst. Med hjälp av artificiell intelligens ger den dig svar på frågor – precis som när du pratar med en riktig människa. Chat GPT kan både förstå och formera sig på vanlig svenska.

Den kan även skapa nya texter. Du kan exempelvis låta den skriva ett bröllopostal eller ett överklagandemejl. Har du färdiga texter kan Chat GPT korrekturläsa, översätta eller sammanfatta dem på nolltid.

Chat GPT var ursprungligen bara tillgänglig via webbläsaren, men numera finns det även ett kraftfullt Windows-program. Sedan en tid tillbaka kan alla använda det utan kostnad. Poängen med att använda Windows-programmet är att det startar snabbt. Genom att trycka på **Alt+mellanslag** öppnas ett minifönster där du kan skriva in snabba textkommandon.

AI-chatt utan övervakning

Sökmotorn *Duckduckgo* är mest känd för att erbjuda sökningar utan övervakning. Nu har de släppt en egen chatrobot utan övervakning. Den finns tillgänglig på <https://duck.ai>.

AI-Jesus

Peterskapellet i den schweiziska staden Luzern har ersatt prästen i biktbåset med en AI-Jesus. AI tränades på teologiska texter och under två månader när den var i bruk talade över 1000 kyrkobesökare med den.

GPT:er – specialversioner av Chat GPT

En relativt ny funktion kallas för *GPT:er*. Det här är specialanpassade versioner av Chat GPT som du kan använda för speciella ändamål. Testa exempelvis *Planty* som är en specialversion för att få svar på frågor om dina växter. En annan populär GPT är *Dall-E*, som låter dig skapa bilder utifrån textkommandon. Det finns även GPT:er från tredjepartstillverkare. Du kan exempelvis göra layout i *Canva* och logotyper i *Logo Creator*.

Du använder dem genom att trycka på *Utforska GPT:er* i vänsterspalten på <https://ChatGPT.com>. Leta upp den du vill använda och följ instruktionerna.

Gör ChatGPT till din sökmotor

Tidigare kunde ChatGPT endast hantera information som samlats fram till för några år sedan. Nu är ChatGPT utvecklad så att den även söker igenom dagens internet. Det gör att den kan användas som sökmotor i både Google Chrome och Edge.

Open AI, företaget bakom ChatGPT, har lanserat en sökmotor baserad på AI. ChatGPT Search blir därmed en konkurrent till Google Sök och Microsoft Bing.

Så här installerar du ChatGPT Search i Google Chrome:

- Klicka på de tre prickarna överst till höger i Google Chrome.
- Klickar på *Tillägg* och *Hantera tillägg*.
- Sök efter tillägget *ChatGPT Search*.
- Aktivera därefter tillägget *ChatGPT SEarch*.

Det går även att installera olika ChatGPT tillägg i webbläsaren Edge. Om du ångrar dig och hellre vill ha sedvanlig Googlesökning kan du lätt inaktivera Chat GPT Search.

Samtala med Googles röst-chatt

Vill du ha någon att tala med kan du faktiskt få det via Googles nya röststyrda AI-assistent som heter Gemini Live. Det som skiljer denna tjänst från tidigare tjänster är att man inte bara dikterar något utan att man samtalar med den, precis som man gör med vanliga människor. Du kan diskutera en fråga och testa olika idéer. Du når Gemini Live via Gemini-appen. Installera Gemini-appen i din mobil, öppna den och klicka på de tre lodräta strecken längst ner till höger. Då startar Gemini Live och du kan börja samtalet genom att t.ex. ställa en fråga.

AI-verktyg i Google Foto

Google Foto är den app som hanterar foton och videoklipp i många Android-telefoner. Den har även verktyg för att redigera, dela och visa dina mediefiler och nyligen fick den nya AI-styrda videofunktioner. Dessa kan automatiskt trimma din film så att bara de bästa bitarna blir kvar. Du har också fått nya möjligheter att zooma i filmen.

Chatta med AI

Behöver du någon att tala med eller ställa frågor till så installera androidappen Google Gemini, en app som använder artificiell intelligens. När du öppnar den och klickar på krumeluren längst ner till höger så blir den "levande" och heter Gemini Live. Du kan då tala med appen och ställa frågor till den och få muntliga svar. När du avslutar samtalet så finns det återgivnet i text.

Microsoft satsar på AI-agenter för Windows

Framöver kommer Microsofts AI-agenter medföra att vi kan be datorn byta sökmotor, installera ett tillägg m.m. i sökmotorn Edge.

Ny version av Chat GPT

Chat GPT:s så kallade resoneringsmodell har hittills haft beteckningen 01. Nu kommer en ny modell med beteckningen 03-*mini*. Den ska vara särskilt lämpad för tekniska frågor såsom vetenskap, matematik och kodning där det är extra viktigt med precision. Denna version kommer att bli tillgänglig för gratisanvändare även om det kommer att finnas en daglig gräns för hur många meddelanden Chat GPT kan skicka via 03-*mini*-modellen.

ChatGPT får egen bildgenerator

Open AI:s AI-assistent har tidigare förlitat sig på företagets DALL-E-modell. Open AI har nu uppdaterat bildgeneratoren i sin AI-assistent Chat GPT så att den istället använder GPT-4o-modellen. Chat GPT har tidigare förlitat sig på Open AI:s DALL-E-modell för att generera bilder. Enligt Open AI ska 4o-modellen kunna skapa precisa, ackurata och fotorealistiska resultat. Den påstås vara särskilt duktig på att rendera text, följa instruktioner exakt och även förstå kontexten av en chatt.

AI-styr ditt smarta hem

Den som har ett smart hem med hjälp av Google kommer då Gemini blir en allt viktigare del i Googles smarta-hem-satsning att kunna inte bara kunna styra belysning, temperatur m.m. Det blir också möjligt att ställa frågor till *Gemini*.

Hitta rätt vin med AI

AI har flyttat in även på systembolaget. Nyligen har de släppt AI-assistenten Amelia. Med den kan man leta upp viner som påminner om varandra. Du letar upp ett vin som du gillar och sedan kan du trycka på knappen *Hitta liknande*. Tjänsten finns på <https://systembolaget.se>.

Amerikanska, kinesiska och europeiska AI-tjänster

Världsläget gör att många väljer bort amerikanska och kinesiska tjänster. Det har det franska företaget *Mistral* att utveckla *Le Chat*.

ChatGPT

Den amerikanska chatbotten Chat GPT utvecklades av OpenAI (<https://openai.com/>) Den var först ut och är helt säkert den som i nuläget används mest.

DeepSeek

Den kinesiska chatbotten *DeepSeek* har på kort tid blivit en konkurrent till ChatGPT. Nu börjar dock vissa länder blockera DeepSeek då den inte uppfyller EU:s GDPR-lagar. Deepseek är underställt kommunistpartiet och det är svårt att veta hur information hanteras. Det finns också ett inbyggt censur-filter i tjänsten. Om du ställer känsliga frågor – t.ex. om massakern på Himmelska fridens torg får du antingen läsa kinesisk propaganda eller också möts du av ”Låt oss prata om något annat.” Om du har varit frestad att testa *DeepSeek* så avvakta med det.

Le Chat

Den franska chatbotten *Le Chat* (<https://chat.mistral.ai/chat>) följer EU:s stränga lagar för hur företag får använda personlig information. Den brottas för övrigt med samma problem som alla andra AI-tjänster har, dvs. att svaren inte alltid är korrekta. Den ska vara snabbare än konkurrenterna och den ska vara bättre på att generera bilder än exempelvis ChatGPT.

Det går att använda *Le Chat* i webbläsaren. För att få tillgång till alla verktyg behöver du logga in. *Le Chat* finns även som app till både androidmobiler och iPhone. Grundversionen är gratis.

Använda AI i Officeprogrammet Word

AI-verktyget Copilot har flyttat in i Office-paketet. Det kräver dock att du har ett betalabonnemang på Microsoft 365. Om du har denna tjänst kan du direkt i Word göra sådant du tidigare gjorde i ChatGPT.

Skapa en egen logga – med artificiell intelligens

AI kan användas till mycket. Behöver du en logotyp till företaget, föreningen eller dig själv? I stället för att anlita en dyr formgivare kan du testa en AI-tjänst.

Det finns många olika tjänster, men upplägget är ungefär detsamma. Du fyller i namn och slogan och anger sedan verksamhetens art och önskade färger. Om du vill kan du klicka på andra loggor du tycker om, för att styra inriktningen. Du får sedan ett antal förslag och om du är nöjd laddar du ned slutresultatet. Som regel kan du få en lågupplöst variant utan kostnad medan det kostar några hundralappar om du vill ha logotypen högupplöst.

Vill du skapa en logga testa på följande webbplatser:

- www.looka.com
- www.canva.com
- www.designevo.com
- www.logomakr.com
- www.logoai.com

Förbättra gamla digitala foton

Upscale Media är en sajt som använder artificiell intelligens för att förbättra upplösningen på gamla digitala foton. Du finner den på <https://upscale.media> där du kan förbättra kvaliteten på ett par bilder i månaden utan kostnad.

AI-robot med integritet

Webbläsaren *DuckDuckGo* är känd för sin höga integritet. Det man söker på där sprids inte. *Duck AI* är deras nya chatrobot som har samma höga integritet. Du hittar den på <https://duck.ai> i webbläsaren. Du kan också ladda ner den som en app i mobilen. Den heter då *DuckDuckGo Private Browser* och den finns både i *Play butik* för Androidmobilen och i *App Store* för iPhone. Det finns även möjlighet att installera ett webbläsartillägg som gör att du automatiskt söker anonymt.

Bildbibliotek i ChatGPT

Open AI har nu lagt till en ny biblioteksfunktion i Chat GPT, som samlar alla användarens AI-genererade bilder på samma ställe. Klicka på Galleri i vänsterspalten. Biblioteket samordnar alla bilder som kvadrater och håller du markören över en av bilderna så förstoras den lätt. Du kan sedan klicka på dem för att se hela bilden. Från biblioteket kan du sedan välja att ladda ner bilden eller redigera den genom att ge textinstruktioner till Chat GPT.

AI som terapeut

Man kan prata ut med Chat GPT, t.ex. be om hjälp med andningstekniker, rådgivning eller personliga problem. Det går bra att ha både skriftlig och muntlig konversation med ChatGPT. Det nyligen implementerade Advanced Voice-läget har gjort ChatGPT mer nyanserade och psykologiknande samtal är inte omöjliga. Det kan faktiskt låta som att ChatGPT verkligen bryr sig.

Se exempel i en cirka 1 år gammal Youtube-film: <https://youtube.com/watch?v=4pubxRD6MNU>.

Prata med ChatGPT

Om du använder AI-tjänsten ChatGPT, som kan svara på allt mellan himmel och jord så kan du tala in din fråga genom att klicka på mikrofon-ikonen i rutan där det står "Fråga vad som helst".

Microsofts Copilot har nu lärt sig att även söka på nätet

Copilot uppdateras med funktionen *Actions* och kan därmed söka på internet och inte bara i den textmassa där den är upplärd. Den ska även få en funktion som gör att den kommer ihåg det man har sökt på tidigare. Den nya funktionen ska nu finnas tillgänglig i Windows 11:s senaste uppdatering.

Nya AI-funktioner i webbläsaren Edge

I version 136 av webbläsaren Microsoft Edge kommer AI-assistenten Copilot att fråga dig vad du vill ha hjälp med varje gång du öppnar en ny flik. Vidare har Bing-ikonen ersatts med Copilot-ikonen, vilket innebär att du i fortsättningen hamnar på <https://copilot.microsoft.com> om du trycker på sökknappen. Normalt sett uppdateras Edge automatiskt, men om det är något strul kan du alltid ladda ner den senaste versionen från Microsofts webbplats. Du kan också gå in på de tre prickarna uppe till höger i Edge och därefter klicka på *Hjälp och Feedback > Om Microsoft Edge*. Där kan du se vilken version du har av Edge och även uppdatera till senaste versionen.

Microsoft Copilot kan nu se vad du gör i Edge

Microsofts AI-assistent Copilots datorseende, Copilot Vision, kan nu se vad du gör i företagets webbläsare Edge. Microsofts förslag är att användare kan bruka funktionen för att tänka högt och bolla idéer med Copilot medan de surfar på nätet.

Copilot Vision kan exempelvis användas för att läsa massa recensioner snabbt, sätta ord på kluriga visuella koncept, shoppa, läsa upp ett recept medan du lagar mat eller öva på en arbetsintervju. En beskrivning av Copilot vision bifogas.

Proton lanserar AI-chattboten Lumo – med fokus på integritet

Proton, företaget bakom den krypterade e-posttjänsten *Proton Mail*, har lanserat AI-assistenten *Lumo* – en chattbot fokuserad på integritet. Lumo kan bland annat sammanfatta dokument, skriva e-post och generera kod, samtidigt som all användardata lagras lokalt och skyddas med så kallad "zero-access"-kryptering. Det innebär att endast användaren har nyckeln till sitt innehåll.

Webbsökning är inaktiverad som standard för att skydda användarnas integritet, men kan slås på manuellt och använder då integritetsvänliga sökmotorer. Lumo kan även analysera filer utan att spara någon information. Lumo finns tillgänglig både som webbtjänst och som app. En gratisversion erbjuder begränsad funktionalitet, medan betalversionen, som kostar 12,99 dollar i månaden (cirka 120 kronor), ger obegränsad användning och mer lagringsutrymme.

AI-terapi

Per Carlbring, professor i klinisk psykologi, pekar på några av nyttorna som finns med att vända sig till "AI-psykologer". Den största fördelen är den omedelbara tillgängligheten och anonymiteten, vilket sänker tröskeln för att söka hjälp, berättar han. Dessutom kan en AI-bot ge en annan känsla av trygghet för den som kanske inte vågar gå till en vanlig psykolog. Det kan fungera som en trygg plats för att öva på att formulera tankar och känslor, säger Per Carlbring.

Det gäller dock att inte glömma att det bara är en fiktiv karaktär man pratar med. Man kan använda chattbotar för att få enklare råd, men att det är viktigt att vara källkritisk och kolla upp råd som ges. Dessutom bör man ändå alltid söka professionell hjälp vid allvariga problem.

AI kan således vara ett värdefullt komplement till traditionell terapi men bör inte ses som en ersättning. Mänskliga psykologer erbjuder empati, klinisk bedömning och personlig anpassning som AI-system ännu inte kan matcha. Men i framtiden kan säkert AI vara att föredra för vissa patientgrupper.

AI saknar fortfarande förmågan att göra bra kliniska bedömningar och kan missa viktiga varningssignaler som en utbildad terapeut skulle upptäcka. Det finns också integritetsrisker då känslig information delas med teknikföretag, berättar Per Carlbring.

I framtiden tror han att AI kommer att bli ett allt viktigare hjälpmedel inom psykologin. Bland annat för screening, uppföljning och som stöd mellan terapisesioner. Den mänskliga relationen kommer dock förbli central för djupgående terapeutiskt arbete.

Planera din resa med AI

På <https://speakspots.com> kan du med hjälp av AI skapa en konkret resplan. Ange vart du vill resa och komplettera med detaljer kring reslängd, datum, budget och speciella önskemål. Vad jag förstår behöver det handla om ganska välkända resmål för att tjänsten ska kunna ge några förslag.

Gör dina foton snyggare med AI

Det finns många appar/program man kan använda för att förbättra sina foton. Det flesta kostar pengar. *Google Foto* hjälper dig dock gratis att snygga till dina foton med hjälp av AI.

AI-tillägget Sider till Google Chrome

Google Chrome har ett AI-tillägg som heter *Sider*. Om du installerar det kommer det att dyka upp en bild av en "blå hjärna" längst ner till höger på webbsidorna. Om du för musen över denna bild dyker det upp ikoner för olika alternativ. Du kan t.ex. översätta sidan, sammanfatta sidan eller spara sidan. Så här installerar du *Sider*-tillägget:

1. Öppna *Google Chrome*.
2. Klicka på de tre prickarna i övre högra hörnet.
3. Klicka på *Tillägg>Hantera tillägg*.
4. Om *Sider* inte redan finns i listan över alla tillägg så aktivera det. Om det inte finns kan du skriva *Sider* i sökrutan överst och installera tillägget.

Chat GPT kan hjälpa dig shoppa

Open AI meddelar att de just nu experimenterar med att göra det lättare och snabbare att hitta, jämföra och köpa produkter i *Chat GPT*. Enligt Open AI kommer deras AI-assistent (ChatGPT) att framöver kunna erbjuda bättre produktresultat i sökningarna, med visuella produktdetaljer, priser och recensioner, samt direkta länkar för att genomföra köp. Samtliga produkter som dyker upp i sökresultatet väljs ut fristående och är inte några annonser. De nya shopping-funktionerna håller på att rullas ut just nu till alla Plus-, Pro- och gratisanvändare, samt även utloggade Chat GPT-användare.

AI i praktiken

Sveriges radio har sänt ett antal program under rubriken *AI i praktiken*. Om du har *Sveriges radios* app i mobilen så leta gärna fram dessa program och lyssna på dem.

Prata med ChatGPT

Om du har appen *ChatGPT* i mobilen kan du öppna den och klicka på "vågformsikonen" - ett antal lodräta streck längst ner till höger där det står *Använd röstläge*. Klicka där och du kan sedan diskutera med ChatGPT om vad som helst. Rösten du möter låter helt mänsklig.

Redigera bilder med Googles AI-plattform Gemini

Google har gjort det möjligt för AI-assistenten Gemini att redigera bilder eller generera helt nya bilder. Du kan t.ex. ladda upp en bild på dig själv och i Gemini (<https://gemini.google.com/app>) ändra din hårfärg. När jag testade att göra mig själv rödhårig fick jag först ingen bild med rött hår. När jag påpekade det för Gemini fick jag följande svar: "Beklagar! Jag missade att inkludera bilden i mitt förra svar. Här är den:" – då kom den.

AI-modell som ger bättre väderprognoser

Microsoft har tagit fram en ny AI-modell som kallas för *Aurora*, uppkallad efter morgonrodnadens gudinna i den romerska mytologin. *Aurora* ska kunna användas för att ge bättre och snabbare väderprognoser än dagens lösningar, detta då AI-modellen har tränats upp på miljontals timmar av data från satelliter, radar- och väderstationer runt om i världen. Förutom temperatur och nederbörd ska *Aurora* även kunna förutse luftkvalitet, orkaner, cykloner och tyfoner. Häromåret lyckades till exempel en tidig version av AI-modellen förutspå tyfonen Doksuris framfart i Filippinerna fyra dagar i

förväg. Vill du veta mer finns det ett antal engelskspråkiga Youtubefilmer på följande adress:
<https://bing.com/videos/riverview/relatedvideo?q=microsoft+aurora&mid=A6BCF104C6B755367E29A6BCF104C6B755367E29&FORM=VIRE&ajaxhist=0&ajaxserp=0>.

Svenskarnas användning av internet

Undersökningen [Svenskarna och internet](https://svenskarnaochinternet.se/rapporter/svenskarna-och-internet-2025/) (<https://svenskarnaochinternet.se/rapporter/svenskarna-och-internet-2025/>) visar att Open AI:s *Chat GPT* är den klart mest populära AI-assistenten i Sverige. Drygt var tredje svensk uppger att de använder Chat GPT. På andra plats kommer *Microsofts Copilot*, som används av ungefär var tionde svensk. *Google Gemini* hamnar långt efter – bara 2 procent av befolkningen har provat tjänsten. Totalt har 4 av 10 svenskar använt AI-verktyg under 2025, en tydlig ökning jämfört med fjolårets 34 procent. Yngre generationer tycks driva utvecklingen. Personer födda på 00-talet använder AI nästan dubbelt så ofta som befolkningen i stort.

Googles AI Gemini

Googles AI Gemini kommer inom kort att bli integrerad i webbläsaren Google Chrome på samma vis som Copilot är integrerad i Microsofts webbläsare Edge. Den ska dyka upp i sidofältet men den ska också gå att använda som en fristående widget.

Google Gemini kan omvandla bilder till video

Google har lanserat en funktion i Gemini AI som gör det möjligt att omvandla foton till åtta sekunder långa videoklipp. Det ska även gå att lägga till ett AI-genererat ljud. Tjänst finns dock endast i Ultra- och Pro-versionen av Gemini AI.

ChatGPT

Open AI:s AI-verktyg Chat GPT hanterar över 2,5 miljarder användarinstruktioner – varje dag. Det motsvarar omkring 1,7 miljoner instruktioner per minut, eller 29 000 i sekunden. Det är en kraftig ökning från december 2024 då Chat GPT hanterade runt en miljard instruktioner om dagen. Verktuget lanserades så sent som i november 2022, och har därmed blivit en av de snabbast växande konsumentapparna någonsin.

Som jämförelse hanterar Googles sökmotor omkring 14 miljarder sökningar dagligen – även om tjänsterna fyller olika syften. Google presenterar främst länkar till information, medan Chat GPT istället hjälper användare att lösa uppgifter direkt.

Google Geminis funktion 2.5 Flash

Google Gemini har fått en funktion som heter 2.5 Flash. Du ser den när du i Google Chrome går in på adressen <https://gemini.google.com>. Du kan t.ex. ladda ner en bild och be Flash ändra på bilden så att den ser ut att komma från 1800-talet eller på en helt annan plats i världen. Jag laddade ner en nytagen bild på mig själv och bad Gemini Flash ändra bilden så att den såg ut att vara tagen på 1800-talet.

Hur blir jag anonym i ChatGPT?

Det går att chatta i ChatGPT utan att allt du gör sparas. Du kan aktivera *Tillfällig chat*. I datorn gör du det via en *streckad cirkel i övre högra hörnet*. På mobilen trycker du på meny-knappen uppe till vänster och går till din profilsida. Där väljer du *Datakontroller* för att rena chathistoriken. Du kan också slå av ”*Förbättra modellen för andra*”.

Nyfiken på AI

Om du är nyfiken på AI och vill börja testa att ställa frågor m.m. i ChatGPT som är den första och mest populära Chat-botten så kan du läsa en artikel i PC för Alla på följande länk:

[Chat GPT – så får du ut bättre svar från AI - PCforAlla.](#)

Chatta med Gemini från adressfältet

Google Chrome har en genväg till AI-plattformen *Gemini* med vilken du snabbt kan få hjälp från *Gemini* med kreativa och avancerade uppgifter

1. Skriv ”@” i adressfältet och välj *Chatta med Gemini*.
2. Välj *Fråga Gemini*
3. Skriv din prompt.
4. Få svaret på gemini.google.com.

Skapa videosnutt med AI

1. Gå in på www.bing.com/create.
2. Logga in med ditt Microsoftkonto.
3. Tryck på knappen Video.
4. Gå till textmatningsfältet.
5. Skriv en beskrivning hur viden ska se ut och vad den ska innehålla.
6. Skapa filmen – det tar en stund.

Under inmatningsfönstret kan du göra en del inställningar. Filmer på max 5 sekunder är gratis. Om du inte är nöjd kan du göra ett nytt försök. Du kan *Ladda ner* eller *Hämta* eller *Dela* videon med någon annan.

Chat GPT blir mer personlig för gratisanvändare

Företaget *Open AI* har nu börjat rulla ut en ”*lättviktig version*” av minnesförbättringarna i Chat GPT även till gratisanvändare. Utöver de ”*minnen*” som sparats i Chat GPT så kan AI-chattboten nu också referera till de senaste konversationerna som gratisanvändaren haft med den för att ge mer personliga svar. Gratisanvändare kommer att se en uppmaning om att aktivera den här inställningen, eller så kan de gå till *Inställningar > Anpassning > Minne > Referenschatthistorik* för att aktivera den, förutsatt att de är intresserade av den. Inställningar i ChatGPT hittar man längst ner till vänster när man klickar på sitt eget namn. Det förutsätter att man har ett gratiskonto i ChatGPT.

ChatGPT har stora planer

ChatGPT testar nu stöd för direktmeddelanden och gruppchatter med andra användare. Chat GPT-appen på Android avslöjar att appen snart kommer låta dig skicka direktmeddelanden till andra användare, samt starta gruppchattar där flera användare ska kunna delta i en konversation med chattroboten. Det verkar även som att det snart kommer gå att uppdatera användarnamnet och lägga till profilbilder på ditt Chat GPT-konto.

Säkerhet

Fem knep för att skydda sig mot IT-hot

Enligt polisen ökar antalet bedrägerier som använder social manipulation med 40 procent per år – och de står för 60 procent av bedrägeribrotten mot äldre. Lyckligtvis finns det enkla sätt att skydda sig, och här är fem livsviktiga råd:

1. **Lägg på luren!** Bedragare är experter på social manipulation. Om du anar att den som ringer inte har ärliga syften – lägg på luren. Det är inte otrevligt. Det är smart!
2. **Ring tillbaka!** Om du är osäker på vem som ringer kan du alltid ringa tillbaka. Ring inte det nummer uppringaren har. Sök i stället upp telefonnumret där du brukar söka efter telefonnummer.
3. **Använd inte länkar i mejl och sms!** Länkar och telefonnummer i bedragarnas mejl eller sms är ofta falska. Sök i stället kontaktuppgifter via den officiella webbplatsen eller t.ex. <https://hitta.se>.
4. **Använd kodord!** Ett sätt att motverka social manipulation är att bestämma ett hemligt kodord med släkt och vänner. När någon ringer och du blir osäker – be uppringaren om kodordet.
5. **Spärra!** Svara aldrig på bluff-mejl eller sms, eftersom det bekräftar att adressen och numret används. Däremot kan du använda ikonerna Rapportera skräppost i din mejltjänst. På samma sätt kan du vidarebefordra falska sms till **7726** (alltså bokstäverna **SPAM** på telefonens knappsats), som är operatörernas gemensamma spärrtjänst för bluff-sms.

Så blir du IT-säker

Att bli IT-säker är inte så svårt. Med kunskap och bra vanor är du snart där. Här är några tips:

- Använd en lösenordshanterare.
- Välj unika och starka lösenord.
- Aktivera tvåstegsverifiering.
- Kolla domänen när du surfar och mejlar. Lämna aldrig ut känslig information.
- Klicka inte på länkar eller bifogade filer i mejl.
- Håll din dator och smartphone uppdaterade.
- Säkerställ att antivirus är aktiverat.
- Lås dina enheter när du inte använder dem.
- Säkerhetskopiera all data som är viktig för dig.

Undvik bedragare genom att tänka på de tre L:en

Lägg på luren.

Lämna aldrig ut några personliga uppgifter som t.ex. kontokortsuppgifter.

Logga aldrig in på BankID på uppmaning från någon okänd.

Telekområdgivarna

Om du känner dig lurad av en mobiloperatör kan du ta hjälp av *Telekområdgivarna*. Du kan få hjälp både på webbplatsen (<https://telekomradgivarna.se>) och via telefonrådgivningen. Hittills är det bara de stora mobilbolagen Telia, Tele2, Telenor och Tre som samarbetar med Telekområdgivarna.

Bedrägerier vanliga

Nästan två av tre svenskar (64%) har utsatts för bedrägeri eller annan form av cyberkriminalitet. Den vanligaste former av bedrägeri är falska inloggningssidor till tjänster på internet (34%).
Leveransbluffar ligger på 29% och falska kundtjänstamtal på 27 %.

Kolla om ditt lösenord har läckt

Internetstiftelsen har startat en kostnadsfri tjänst där du kan kontrollera om ditt lösenord funnits med i någon känd datalek. Skriv in din mejladress och få svar direkt – du får också veta hur du ska agera om du är drabbad. Du hittar den på följande länk: [Har mitt lösenord läckt – och vad kan jag göra? | Internetskunskap.](#)

Skydda ditt bank-ID

Här följer några tips:

1. Läs alltid texten som visas i Bank-ID-appen och kontrollera var du identifierar dig och vad du skriver under. Är du osäker, välj *Avbryt*.
2. Se till att du alltid har den senaste uppdateringen av Bank-ID-appen.
3. Lämna aldrig ut koden till ditt Bank-ID.
4. Använd aldrig ditt Bank-ID på uppmaning av någon som kontaktar dig.
5. Ring aldrig upp numret i ett SMS eller klicka på länkar i ett SMS.
6. Installera bara appar från betrodda källor som *App Store* eller *Play butik*.
7. Installera aldrig någon app på uppmaning av någon som tar kontakt med dig.
8. Aktivera notiser i mobilens Inställningar för att få information om ett bank-ID aktiveras för ditt personnummer.
9. Under Min historik i Bank-ID-appen kan du se var du har identifierat dig och vem du har skrivit under hos.

Stoppa farliga meddelanden

Säkerhetsföretaget *F-secure* har en *Text Message Checker* med vilken man kan testa om ett misstänkt skumt mejl är ”farligt”. Så här gör du:

1. Gå till <https://f-secure.com/se-sv/text-message-checker>.
2. Mata in avsändare och meddelande.
3. Klicka på *Kontrollera meddelande*.

Därefter får du besked om meddelandet verkar säkert eller är misstänksamt. AI-roboten som analyserar meddelandet kan förstås ha fel så är du tveksam bör du inte följa anvisningarna i mejlet.

Windows defender

PC för Alla har gjort en analys av förekommande säkerhetspaket för datorer och mobiler. I Windowsdatorer ingår gratisprogrammet *Windows Defender*. PC för Allas experter som testat en mängd säkerhetspaket bedömer att *Windows Defender* är tillräckligt bra. Detta program finns även för mobiler men då krävs det att man har en Microsoft 365-prenumeration. Det påpekas också att det är viktigaste är att man skyddar sig mot sig själv och undviker misstag man kan begå genom att t.ex. klicka på en bluff-länk eller bluff-bilaga.

Har du haft besök av hackare på ditt Google-konto?

De flesta av oss ser nog till att ytterdörren är låst innan vi lägger oss. Det är en bra idé att tillämpa samma säkerhetstänk på dina viktiga online-konton också – dubbelkolla att de faktiskt är säkra.

Det är därför en bra idé att regelbundet se över vilka enheter som är inloggade på ditt Google-konto. Om någon har stulit ditt lösenord har de inte bara obehörig åtkomst till din e-post, utan även alla dina foton, videor och andra filer som sparats i molnet.

För att se vilka enheter som är inloggade på ditt Google-konto kan du använda antingen en dator eller din mobil. Om du upptäcker några inkräktare är det bara att ta bort dem – och sedan också ändra ditt lösenord för att förhindra framtida obehöriga inloggningar.

Så gör du på en dator

1. Öppna en sida för en Google-tjänst (sökmotor, Gmail, osv.)
2. Klicka på din profilikon längst upp till höger i webbläsarfönstret
3. Välj *Hantera Google-kontot*
4. Klicka på *Säkerhet* på vänster sida av fönstret
5. Bläddra ner till *Dina enheter*
6. Klicka på *Hantera alla enheter*

Titta igenom listan över enheterna som är inloggade på dina konton. Klicka sedan på enheterna du inte känner igen och tryck på *Logga ut*-knappen i den övre delen av informationsrutan.

Så här gör du i Google-appen

1. Öppna Google-appen på antingen Android eller IOS
2. Klicka på din profilikon längst upp till höger
3. Välj *Hantera ditt Google-konto*
4. Välj *Säkerhet* bland flikarna längst upp
5. Bläddra ner till *Dina enheter*
6. Tryck på *Hantera alla enheter*

Gå igenom de enheter som är inloggade på ditt konto. Om någon verkar obekant, kan du trycka på den för mer information. Om du vill stänga av enhetens åtkomst till ditt Google-konto är det bara att trycka du på knappen *Logga ut* under enhetens information.

Digital brevlåda

Med en digital brevlåda får du post från Skatteverket och andra myndigheter digitalt i stället för på papper. Du har alltid tillgång till din post och tar emot den snabbt, säkert och miljövänligt.

Du behöver själv välja vilken digital brevlåda som du vill ha din post till eftersom det finns flera olika. Du registrerar dig, hanterar inställningar och ansluter din digitala brevlåda hos respektive leverantör.

Det finns några olika digitala brevlådor att välja mellan. Själv använder jag Kivra sedan många år. Läs mer på Skatteverkets webbplats:

<https://www.skatteverket.se/privat/sjalvservice/digitalbrevlada.4.71004e4c133e23bf6db800086816.html>.

Se upp för fickstöld

Våren är här vilket innebär ökad aktivitet på gator, i butiker och på restauranger. Men välbesökta uteserveringar och trånga folkmassor är tyvärr den perfekta miljön för ficktjuvarna att slå till. Under 2024 anmäldes över 19 000 fickstölden enligt siffror från Brottsförebyggande rådet.

Råd för att skydda dig:

- Håll koll på väskan: Använd en stängd handväska som bärs under armen eller framför dig.
- Undvik att hänga jackan obevakad: Häng inte väskor eller jackor med värdesaker bakom dig på stolen. Ha dem i knät eller mellan benen framför dig.
- Förvara säkert: Ha aldrig plånboken eller mobilen i bakfickan – förvara dem i en fram- eller innerficka.
- Placera inte telefonen, plånboken eller andra värdesaker på bordet när du är på restaurang.
- Skydda din kortkod: Se till att skydda koden till ditt betalkort när du betalar.

Kolla om ditt mejlkonto är i fara

Det finns en tjänst som heter *Have I been Pwned*. Det är en databas där man har lagrat hackade lösenord och mejlkonton. Den innehåller i nuläget 244 miljoner lösenord. Om du vill kolla ditt mejlkonto gör du så här:

1. Gå till <https://haveibeenpwned.com>
2. Skriv in din e-postadress.
3. Klicka på pwned? Till höger om din adress.

Om din adress inte har varit inblandad i någon läcka får du följande resultat: *Oh no – pwned!*

Om din mejladress har drabbats kommer du att se en lista över dataläckor där den har dykt upp. I så fall bör du snarast byta lösenord till din e-mailadress.

Internetstiftelsens snabbkurser

Många pratar om källkritik, men hur gör du egentligen rent praktiskt när du ska dubbelkolla något du läst på nätet, undersöka vem som står bakom information eller ta reda på var en bild kommer ifrån?

Internetstiftelsens helt nya snabbkurser ger dig tips, verktyg och steg-för-steg-instruktioner som gör dig bättre på källkritik. Kurserna är helt kostnadsfria och du gör dem direkt på Internetkunskaps sajt. Testa redan idag! Alla kurser är på 4-5 minuter. I nuläget finns det nio kurser. Varför inte ta en sådan kurs per dag nu i sommar?!

Du hittar kurserna på:

https://internetkunskap.se/snabbkurser/kallkritik/?mtm_source=mailchimp&mtm_medium=email&mtm_campaign=Internetstiftelsen&mtm_content=Interaktion&mtm_group=kallkritikskurserna_4%2F6. Där kan du välja *Säkerhet* eller *Källkritik* eller *Alla ämnen*.

Säkerhetslänkar på Seniornet.se

På riksföreningens webbplats längst ner finns det ett antal länkar som leder till information om IT-säkerhet. Kolla gärna dessa när du har gått igenom Internetstiftelsens snabbkurser.

- [Skydda dig mot brott](#). Källa: Polisen.
- [Informationssäkerhet, råd till privatpersoner MSB](#)
- MSB utbildning [Starta och genomför DISA](#).
- [Svensk Adressändring](#), Spärra min adress (med BankID).

- [Spärra obehörig adressändring, Skatteverket](#)
- [Skaffa dig digital brevlåda – Skatteverkets webb.](#)
- [Säkerhetskollen tips för äldre, Stöldskyddsföreningen](#)
- [Stöldskyddsföreningen stoppa bedragaren](#)

Kolla kontaktuppgifter på webbplatser

Om det är svårt att hitta kontaktuppgifter på ett företags webbplats eller om företaget verkar omöjligt att nå så var försiktig. Seriösa företag är tydliga med hur du kan kontakta dem.

Ändra lösenordet på ett Gmail-konto

Ibland är det en god idé att ändra lösenordet på e-postkontot, *speciellt om det inte har varit tillräckligt "starkt" tidigare*. Så här kan man göra det:

1. Gå in på webbadressen <https://myaccount.google.com>.
2. Välj *Säkerhet*.
3. Bläddra ner till *Lösenord*.
4. Skriv in ditt befintliga lösenord och klicka på *Nästa*.
5. Välj nytt lösenord.
6. Klicka på *Ändra lösenord*.

Så skyddar du dig mot investeringsbedrägerier

- Det finns inga snabba, enkla och säkra investeringar. Var sunt skeptisk – särskilt om erbjudandet verkar för bra.
- Kontrollera företaget hos Finansinspektionen (FI) innan du investerar.
- Lämna aldrig ut dina person- eller bankuppgifter.
- Tillåt aldrig någon att fjärrstyra din dator.
- Betala aldrig extra för att "få tillbaka" förlorade pengar.
- Polisanmäl alltid – även vid försök till bedrägerier.

Nöduppdatering av webbläsaren Google Chrome

Google har upptäckt ett säkerhetshål som kan utnyttjas av hackare. Det är därför viktigt att du har uppdaterat Chrome till version 137.0.7151.68 eller senare. I datorn kollar du det så här:

1. Klicka på de tre prickarna uppe till höger i Google Chrome.
2. Klicka därefter på *Inställningar*.
3. Kolla under *Om Chrome* längst ner till vänster vilken version du har installerad.

Uppdatera webbläsaren vid behov.

Basal säkerhet för näthandel

1. Undvik publika datorer.
2. Kontrollera butikens fysiska adress. Om fysisk adress saknas bör du vara försiktig.
3. Kontrollera företagets organisationsnummer. På <https://bolagsverket.se> kan du se om bolaget existerar och vem som står bakom företaget.
4. Betala med Swish. Då får butiken inte ditt kontonummer så om butiken blir hackad är dina pengar fortfarande i säkerhet.
5. Handla från webbplatser där webbadressen börjar med https (inte http). S:et betyder att förbindelsen mellan dig och butiken är krypterad.
6. Se upp när du handlar med privatpersoner. Betala först när du har fått varan.

7. Spara orderbekräftelsen. Då kan du dokumentera vad du har köpt och vad det kostar.
8. Kolla avsändaren. Nätbutiker kan ha ett svenskt namn och en svensk webbadress men varorna kan skickas från Kina. Det tar tid, har större fraktkostnader samt medför risk för tull och moms.

Basal säkerhet för mejl

1. Använd starka lösenord innehållande minst 12 tecken, stora och små bokstäver, siffror och tecken.
2. Titta på avsändaren när du får mejl. Där står ofta ett annat företag än vad mejlet påstår.
3. Klicka aldrig på okända länkar.
4. Öppna aldrig några bifogade filer.
5. Kontrollera språket – falska mejl har ofta dåligt språk.

Basal säkerhet för Windows

1. Håll Windows uppdaterad.
2. Gör regelbundna backupper på dina filer.
3. Se till att Windows brandvägg är aktiverad
 - a. Gå till *Windows Inställningar*.
 - b. Klicka på *Säkerhet och sekretess*.
 - c. Klicka därefter på Windows-säkerhet.
 - d. Kolla att *Brandvägg* och *Nätverksskydd* är aktiverat.
 - e. Kolla samtidigt att något antivirusprogram är aktivt. Windows eget antivirusprogram *Windows defender* duger gott.
4. Undvik att använda föråldrade program. Det går t.ex. att göra med gratisprogrammet *Patch My PC*.

Basal säkerhet för lösenord

1. Använd inte namn på barn eller husdjur eller andra ord som du kan hitta i en vanlig ordbok. De är för enkla att avslöja.
2. Om du har utrustning där det går att logga in med ditt ansikte eller fingeravtryck kan det vara att föredra framför ett lösenord.
3. Se till att dina lösenord är långa, helst minst 12 tecken.
4. Återanvänd aldrig lösenord.
5. Använd lösenordshanterare för att komma ihåg lösenord, t.ex. *Bitwarden free*.
6. Kolla om dina lösenord har läckt ut på nätet. Det kan du göra så här:
 - a. Öppna Google Chrome, klicka på de tre prickarna i övre högra hörnet.
 - b. Klicka på *Inställningar*.
 - c. Klicka på *Integritet och säkerhet*.
 - d. Öppna säkerhetskontrollen.
 - e. Kolla vad som står under *Säkerhetsöversikt* och *Säkerhetsrekommendationer*.
7. Undvik gärna att spara lösenord i webbläsaren. Bättre att spara dem i en lösenordshanterare t.ex. *Bitwarden free*.

Lär dig verktygen som avslöjar bluffar på nätet

Internetstiftelsen har kostnadsfria snabbkurser på nätet som gör dig bättre på källkritik. Du hittar dem på följande adress: Testa kurserna

https://internetkunskap.se/snabbkurser/kallkritik/?mtm_source=mailchimp&mtm_medium=email&mtm_campaign=Internetstiftelsen&mtm_content=Interaktion&mtm_group=generella_4%2F9.

Kolla om du är med i Miljödata-läckan

Det ska inte finnas några lösenord till användare i denna läcka, så man behöver inte byta lösenord. Men du kan ändå kolla om din mejladress finns med i läckan. Det gör du i Stödskyddsföreningens Säkerhetskoll: <https://sakerhetskollen.se/testa-din-sakerhet/ar-din-mejladdress-saker>. Där kan du skriva in din e-postadress och testa din mejladress. Observera att den kan ha läckt långt tidigare så kolla på datum för läckan om ett läckage rapporteras. Om du hittar att din e-postadress är har läckt vid tidigare tillfälle kan det ändå vara en god idé att byta lösenord.

Mobilt bank-ID höjer sina krav

BankID kommer att öka sina systemkrav för att stärka säkerheten. Det innebär att Mobilt BankID slutar att fungera på äldre mobiler som inte klarar de nya kraven. Från mars 2026 krävs iOS 15 (iPhone/iPad) eller lägst Android 8 för att använda Mobilt BankID. Läs mer hos BankID: <https://support.bankid.com/sv/tekniska-fragor-och-problem/systemkrav>.

Så här kollar du vilken version av iOS eller Android du har i din mobil:

- *iPhone/iPad:* Inställningar → Allmänt → Om → "iOS-version".
- *Android:* Inställningar → Om telefonen → "Android-version".

Om din mobil inte uppfyller kraven kan den gå att uppdatera. Du bör då också uppdatera Bank-ID appen. Om din mobil inte går att uppdatera till iOS15 alternativt Android 8 så kommer Bank-ID appen att sluta att fungera under mars månad. I så fall behöver du köpa en ny mobil.

Lär dig verktygen som avslöjar bluffar på nätet

Internetstiftelsen har kostnadsfria snabbkurser på nätet som gör dig bättre på källkritik. Du hittar dem på följande adress: [Testa kurserna](#).

Basal säkerhet för installerade program

1. Ladda ner program från tillverkarens webbplats. Det kan finnas falska programversioner på andra webbplatser.
2. Låt programmen uppdatera sig själva automatiskt om det är möjligt. Kolla under *Inställningar* om det går att ställa in t.ex. kontroll en gång i veckan.
3. Var observant när du installerar gratisprogram så att det inte följer med något "extra godis".
4. Kolla vad dina nedladdade program får göra, t.ex. se din position, starta din webbkamera. Detta kan du göra så här:
 - a. Öppna *Windows Inställningar*.
 - b. Klicka på *Säkerhet och sekretess*.
 - c. Välj en app, t.ex. Kamera för att se vilka program som får använda din webbkamera.
5. Om datorn känns slö kan det finnas dolda program som körs i bakgrunden. Kontrollera detta så här: Klicka på *Ctrl + Shift + Esc* och kolla i kolumnen *Disk*.
6. Om du laddar hem ett program från nätet så kolla gärna nedladdningsfilen via <https://virustotal.com> innan du installerar programmet.

7. Kolla vilka program/appar som startar automatiskt. Ta en kritisk titt under Autostart-appar i Aktivitetshanteraren som du öppnar med Ctrl + Shift + Esc. Där kan du inaktivera program som du inte behöver, men observera att det finns program som måste aktiveras för att datorn ska fungera.

Säg nix till telefonförsäljare

Trött på att bli uppringd av jobbiga försäljare? Här är sajten som sätter stopp för telefonterrorn. Enligt Konsumentverket är telefonförsäljning ett så stort problem att de föreslår förbud mot telefonförsäljning <https://www.konsumentverket.se/aktuellt/konsumentverket-foreslar-forbud-mot-telefonforsaljning/>. Vill du slippa samtalen redan nu kan du blockera ditt telefonnummer hos Nix. Det är ett register som alla seriösa telefonförsäljare har lovat respektera. Du kan skydda ditt nummer direkt via Nix webbplats: <https://www.nixtelefon.org/>. Klicka bara på *Nixa ditt nummer* och följ instruktionerna.

Basal säkerhet för mobilen

1. Installera ett antivirusprogram i Androidmobilen. iPhone lär ha ett bra skydd i sig själv. Självt använder jag *Bitdefenders Antivirus Free*.
2. Stäng av Bluetooth och wifi när du inte har behov av trådlösa anslutningar.
3. Hämta appar från officiella butiker: *App Store* eller *Google Play*.
4. Uppdatera dina appar regelbundet. I en Androidmobil gör du så här:
 - a. Klicka på *Play Butik*.
 - b. Klicka på din profilbild uppe till höger.
 - c. Klicka därefter på *Mina appar och spel* alternativt *Hantera appar och enheter*.
 - d. Kolla under *Tillgängliga uppdateringar* och klicka på: Uppdatera alla.
5. Säkerhetskopiera dina bilder. I en Androidmobil kan man ställa in så att alla bilder man tar automatiskt kopieras till molntjänsten Google Foto.
6. Kontrollera dina appar behörighet. Det bör t.ex. inte finnas appar som alltid – dvs. även när man inte använder den – har behörighet till kameran.

Basal säkerhet för webbläsare

1. Rensa bort snokande cookies. Det finns bra cookies – sådana som underlättar besök på olika webbplatser, men det finns också tredjepartcookies från reklamföretag som vill se vad du sysslar med på nätet. Dessa kan du blockera i Google Chrome genom att gå in i *Inställningar>Integritet* och säkerhet. Där kan du inaktivera tredjepartcookies. Du kan också rensa alla cookies, men då kan du behöva logga in igen på webbplatser du ofta besöker.
2. Stäng av webbläsaren med jämna mellanrum. Det gäller framför allt om du har datorn igång dygnet runt.
3. Ta gärna bort lagrade lösenord och spara dem i stället i en lösenordhanterare.
4. Klicka inte på reklam.
5. Du kan använda en säker webbläsare som t.ex. *Brave*. Den har mer avancerade alternativ för att hantera sekretess.
6. Var uppmärksam på domänbluffar. Kolla noga webbplatsadresserna. Det finns falska domännamn t.ex. *faceboook.com* i stället för *facebook.com*.

Är mitt Google-konto hackat?

Så här gör du för att kolla om ditt Google-konto är hackat:

1. Besök Google-sidan <https://myaccount.google.com/device-activity> och klicka på *Nästa*.

2. Då visas en lista över de enheter som har loggat in på ditt Google-konto. Kolla om du känner igen dessa enheter.
3. Om du misstänker att det har blivit hackat så byt lösenord genom att gå till <https://myaccount.google.com/signinoptions/password>.
4. Välj där ett nytt lösenord.

Google Chrome får avancerad säkerhetsfunktion

Google Chromes nya bedrägeriskydd är baserat på *Gemini Nano*, dvs. en AI-funktion som tittar efter tecken på att webbplatsen är en bluff. Du aktiverar det så här:

1. Öppna *Google Chrome* och klicka på de tre prickarna uppe till höger.
2. Välj *Inställningar*.
3. Klicka på *Om chrome*.
4. Kolla att Chrome uppdaterats till version 136 om den inte redan har gjort det.
5. Välj *Integritet och säkerhet*.
6. Klicka på *Säkerhet*.
7. Klicka på *Förbättrat skydd*.

Minska sårbarheten genom att stänga av Wifi och Bluetooth

Trådlösa tekniker som *Wifi* och *Bluetooth* är nästan oundgängliga, men de kan också göra dig sårbar. När du är på resande fot kan det därför vara en god idé att stänga av *Wifi* och *Bluetooth*. Annars söker de hela tiden efter trådlösa nätverk vilket kan göra dig sårbar. Du sparar dessutom batteri och gör det svårare för obehöriga att snoka.

Internetstiftelsens snabbkurser om säkerhet

Om du har en stund över så varför inte genomgå en eller flera av Internetstiftelsens snabbkurser om säkerhet. Du hittar dem på [Säkerhet på nätet | Internetkunskap](#).

Gratis hotspots kan innebära fara

Undvik gratis wifi på t.ex. restauranger, hotell och flygplatser. Om du ansluter till ett öppet nätverk kan andra personer på samma nätverk se vad du gör, t.ex. lösenord, mejl och annan privat information. Detta utnyttjas förstås även av bedragare.

Varningar

Falskt meddelande från Klarna international

Stöldskyddsföreningen har fått in uppgifter om att telefonbedrägerier där en datoriserad förinspelad röst uppger att man ringer från *Klarna International* ökar. Målet med bedrägeriet är att få mottagaren att ta kontakt med bedragaren genom att göra något av valen som läses upp i meddelandet.

Meddelandet låter så här:

”Hej detta är ett automatiskt meddelande från Klarna international. Vi har tagit emot en köpförfrågan på 299 Euro och den summan kommer att debiteras ditt konto. Om du vill avbryta detta

tryck sen på ett, eller för att begära återbetalning tryck sedan på två, eller för att få prata med vår representant, tryck sedan på nio.”

Drabbas du av detta – **Lägg på luren!**

Säkerhetskollen meddelar

Fackförbundet Kommunal vill uppmärksamma allmänheten på att bluff-sms på engelska har skickats ut där de anges som avsändare. I dessa bluff-sms uppmanas mottagarna att lämna ut kontonummer och andra känsliga uppgifter. Kommunal vill understryka att dessa bluff-sms inte kommer från dem.

För att undvika att bli bedragen, tänk på:

- Klicka inte på okända länkar.
- Lämna inte ut privat information, framför allt inte kontokortsuppgifter.
- Vidarebefordra bluff-sms till 7726. Radera bluff-sms:et.

Falska SMS från ”Bauhaus”

Besvara inte följande SMS från ”Bauhaus” – det är ett bedrägeri-SMS.

Hej! Tack för din beställning av ett Bastuaggregat Harvia Spirit 6KW Ordernr B53234432 Vid frågor vänligen kontakta vår kundtjänst +46812420048.

Bluff-SMS från ”Klarna”

I fredags fick jag följande SMS: *”Hej kära kund! Ditt engångskort är aktiverat. Om det inte är du som aktiverat det kontakta kundtjänst: +46738728593. Ange referens #52461#.*

Jag misstänkte bedrägeri och ringde Klarna på nummer jag hittade på deras webbplats och de kunde inte se att det fanns något engångskort aktiverat för mig. Mina misstankar var således korrekta. Jag skickade mejlet vidare till 7762 (Bluff-SMS).

Bedrägerimejl/samtal från ”finansinspektionen”

Just nu kontaktar bedragare konsumenterna och påstår sig arbeta för Finansinspektionen. Bedragarna tar kontakt via telefon eller mejl. Man erbjuder till exempel hjälp med att få tillbaka pengar som konsumenten tidigare har förlorat i ett investeringsbedrägeri eller pengar som konsumenten har på ett påstått bankkonto.

Om du blir kontaktad av någon på detta vis ska du aldrig starta ditt bank-id eller din bankdosa på uppmaning av den som kontaktar dig. Inga seriösa aktörer kommer att uppmana en att använda sina inloggningsuppgifter på det sättet. Det gör bara bedragare.

Låt inte heller någon man inte känner fjärransluta till din dator.

Bedrägeri via bildfiler i SVG-format

Vanliga filformat för bilder är jpg, png och tif. Men det finns också svg-format. Kriminella har börjat använda filformatet SVG för att hacka datorer. Och det är svårt för säkerhetsprogrammen att upptäcka detta. Du bör hålla koll på filformatet om du ska ladda ner en bild från nätet eller öppna en bildfil som bilaga till ett mejl. Ibland försöker bedragarna luras genom att ge två filändelser .jpg.svg.

Bedragare tar hjälp av AI

Enligt FBI används artificiell intelligens frekvent för bedrägerier på nätet och via telefon. De använder AI till att skapa falska profiler på sociala medier, imitera auktoriteter, personer som utger sig för att

vara myndighetspersoner. AI används också för att skapa falska investeringssajter som lurar dig på pengar.

Aktuella bedrägerier

Guldbedrägerier

Polisen ser just nu en ökning av guldbedrägerier där kriminella ringer upp privatpersoner och gör hembesök i syfte att stjäla deras guld. Polisen uppmanar den som blir misstänksam att avsluta samtalet och själv söka upp numret till myndigheten, företaget eller banken för att kontrollera uppgifterna. Vid besök i hemmet ska man ringa 112.

Wasa Kredit-bedrägerier

Just nu förekommer det bedragare som utger sig för att ringa från Wasa Kredit. Bedragarna önskar att man ska göra en insättning på ett kontonummer. Kom ihåg att Wasa Kredit ringer aldrig upp och ber privatpersoner om deras inloggningsuppgifter. Är du osäker, kontakta Wasa Kredit på deras växelnummer: 08-635 38 00.

Skatteverket informerar

Nu stundar *skatteåterbäring* för många. I samband med det så brukar även bedrägerier förekomma genom bluffmejl och SMS. Om du får ett mejl eller SMS som du misstänker är falskt

- klicka inte på länkar
- ladda inte ner eller öppna bilagor
- svara inte på mejlet eller meddelandet.
- lämna inga uppgifter
- radera meddelandet omedelbart.

Skatteverket frågar aldrig efter kontouppgifter i mejl eller SMS.

Gmail-användare varnas

1.8 miljarder Gmail-användare har utsatts för en ny typ av attack som använder AI för att få tillgång till ditt konto. Tricket är att bedragarna använder AI för att ringa upp och låtsas vara en Google-tekniker som berättar att ditt konto har blockerats. Samtidigt får du ett mejl med en länk för att återställa kontot. Det handlar alltså inte om en verklig person. Om du klickar på länken kommer bedragaren åt ditt konto.

Falska virusvarningar

Om det dyker upp en "virusvarning" nere till höger på datorskärmen. Se upp! Risken är stor att du har drabbats av det läskiga IT-hotet *scareware* (skrämselförprogramvara). Så här funkar det – och så här skyddar du dig.

Plötsligt händer det. Du surfar lite planlöst på internet när det dyker upp en virusvarning. Längst ned till höger på skärmen står det *Google hittade (3) virus! Klicka här för att uppdatera ditt antivirusprogram. Via Microsoft Edge*. Under det finns det två rutor. Du kan välja *Rensa virus* och *Skanna*.

Känner du igen det här? I så fall är risken stor att du har drabbats av något som kallas för Scareware.

Scareware är egentligen inte något farligt, för den "varningsruta" du ser är nämligen inget annat än en skickligt genomförd bluff. Det finns inget virus och ingen fara, utan det här är bara en *falsk varning*. Du ska med andra ord inte göra någonting. Klicka absolut inte på någon av rutorna och

installera ingenting. Det du kan göra är i stället att starta om datorn och köra en koll med ditt vanliga antivirusprogram.

Förklaringen till att *scareware* är möjligt ligger i att våra webbläsare har en funktion som kallas för *Aviseringar*. De här används bland annat av nyhets sajter som vill ge dig senaste nytt. Problemet är att även brottslingar kan använda funktionen för att utforma aviseringar som ser ut som varningar från ett antivirusprogram. Om du klickar på *Rensa virus* eller *Skanna* så kommer brottslingarna att försöka lura dig att installera någon form av skadeprogram på din dator.

Det viktiga är med andra ord att inte installera någonting.

Bluffsms och bluffsamtal från "polisen"

Bedrägeriet inleds med att det kommer ett sms signerat "Polisens SMS", följt av ett telefonsamtal från ett dolt telefonnummer.

Bedragarna har förberett ett manus där de uppger att de kommer från polisen och att du har blivit utsatt för ett brott, eller att din bank- eller personuppgifter förekommer i en utredning.

Det vanligaste tillvägagångssättet är att bedragarna försöker stressa och skrämma sina offer, varpå bedragaren i många fall erbjuder hjälp genom att skicka personal till målsägaren för att säkerställa guld- och värdeföremål.

Ofta försöker bedragarna dessutom låta telefonsamtal pågå länge för att den som blir uppringd inte ska kunna kontakta anhöriga eller polis.

Råd: Lagg på luren!

Så upptäcker du mejlbedrägerier

Den tekniska utvecklingen har gjort det svårare och svårare att upptäcka mejlbedrägerier. Här följer några tips:

- Om du blir ombedd att skicka ditt lösenord – gör inte det! Blir du osäker så kontakta företaget den vanliga vägen.
- Se upp med bifogade filer. Hackare gömmer ibland virus i bifogade filer även i pdf-filer.
- Kolla avsändaradressen och se om den stämmer överens med avsändarens domän som du tar fram på annat sätt.
- Vid konstiga ordval och stavfel är det vanligt tecken på att bedragare ligger bakom mejlet.
- Om du får mejl om ett paket som du inte känner att du har beställt – klicka aldrig på någon länk i ett sådant mejl. Kolla istället med fraktbolaget om du är osäker.
- Om du får veta att något är fel med t.ex. ditt konto och att du måste skynda dig att rätta till det t.ex. inom 24 timmar så är det sannolikt ett bluffmeddelande.
- Om du får mejl med varningar som påstår sig komma från ditt antivirusprogram. Klicka inte på någon länk, öppna i stället antivirusprogrammet och kolla där.
- Om du får besked att du har vunnit en tävling är det knappast ett äkta mejl.

Bedragare påstår sig komma från AFA Försäkring

Flera personer har blivit uppringda av bedragare som påstår att de ringer från Afa Försäkring. Även telefonnumret ser ut att tillhöra Afa Försäkring. Afa Försäkring ringer aldrig upp personer och ber dem att identifiera sig med BankID. Om någon blir uppringd - logga inte in på BankID, lämna inte ut

kontonummer och avslöja inte dina lösenord. Endast om det är du själv som ringer först till Afa Försäkring så kommer vi att be dig att identifiera dig med BankID.

Om du är osäker på om ett telefonsamtal är äkta - lägg på och ring själv upp Afa Försäkrings kundtjänst: 0771 - 88 00 99. Vi har öppet för telefonsamtal på vardagar kl 8 - 17.

Telenor varnar för falska SMS

De senaste dagarna har man sett en ökning av bluffsms som uppmanar användaren att skriva in sina bankkortuppgifter via en bifogad länk. SMS skickas ut med olika avsändare med uppmaning att uppdatera sin "kontaktlösa" plånbok innan ett visst datum för att det fortsatt ska fungera. På bifogad länk, som också varierar, ska man först välja sin bank och sedan fylla i sina kortuppgifter. Klicka inte på länken, rapportera (vidarebefordra) till 7726 och radera sedan meddelandet. Om du fyllt i dina kortuppgifter kontakta din bank.

Google-svindel som lurar även den smartaste

Du får ett mejl från no-reply@google.com, som är Googles riktiga domän. I mejlet står det att myndigheterna har beordrat Google att göra en kopia av ditt konto. Det finns också en länk där du kan lämna in en överklagan. Både mejlet och webbplatsen ser äkta ut, men om du fyller i formuläret på webbplatsen hamnar dina uppgifter i händerna på bedragare.

Falska butiksförsäljningar

Svenska Stöldskyddsföreningen varnar för falska butiksförsäljningar. Man lockar med stora rabatter eller påstår att butiken upphör och att man säljer ut hela lagret.

Fem enkla åtgärder för att slippa bli lurad av dessa annonser:

- Klicka inte på annonserna utan leta själv upp butikernas webbplatser.
- Använd gatuvyn på Google Maps eller Apple Maps för att kontrollera om butiken faktiskt ligger på adressen där den påstås ligga.
- Om butiken påstår sig ha en fysisk butiklokal utan att skriva ut besöksadressen på sin webbplats är detta med största sannolikhet ett bedrägeri.
- Läs företagsrecensioner på oberoende testsajter såsom Trustpilot, Facebook eller Google, och inte på deras egna webbplatser.
- Klicka in på Facebook-sidan och växla till "om-fliken" för att läsa eventuella recensioner och kontrollera när Facebook-sidan skapades. En nyskapad Facebooksida för ett 20 år gammalt företag låter inte rimligt och man bör vara försiktig och tänka till innan man köper något.

Falska samtal drabbar Gmail-användare

En ny våg av attacker där hackare ringer och utger sig för att vara Googles officiella support, drabbar för närvarande Gmail-användare. Du kan få ett samtal på din mobil där du ombeds att uppge dina inloggningsuppgifter eftersom det har skett ett säkerhetsintrång hos Google – men det är ett försök till nätfiske eller smishing, där angriparna lurar dig att ge dem tillgång till ditt konto. Var därför extra vaksam på misstänkta samtal eller meddelanden som påstår sig komma från Google. Om Google ringer dig, lägg helt enkelt på och ge dem inte ditt lösenord.

VMA via falska SMS

Just nu florerar falska sms om *Viktigt meddelande till allmänheten* (VMA). Ett VMA förmedlas aldrig enbart via sms. Ett flertal kanaler används för att nå fram till medborgarna. Om du fått ett sms om

ett VMA så kan du alltid verifiera att det är riktigt genom att lyssna på Sveriges Radio P4. VMA publiceras i följande kanaler:

- Sveriges Radios kanaler samt till medverkande TV-företag och kommersiella radiokanaler
- Sms
- 112-appen, Sveriges Radios app SR Play samt Krisinformation.se app
- I vissa fall används även utomhusvarningssystemet, så kallat Hesa Fredrik, dock inte alltid.

Ytterligare information om ett aktivt VMA finns på *Krisinformation.se*. Det går även att ringa informationsnumret 113 13.

Så avslöjar du AI-genererade bluffbutiker

Just nu pågår omfattande bluffkampanjer från ai-genererade butiker. Butikerna lockar med utförsäljningar och upp till 80 procent rabatt, men butikerna finns inte i verkligheten. Fem enkla åtgärder hjälper dig att avslöja bluffen:

- Finns en riktig besöksadress, existerar adressen överhuvudtaget eller är den påhittad?
- Finns kontaktuppgifter och information om returvillkor?
- Finns oberoende recensioner?
- När skapades Facebook-sidan och domänen?
- Jämför butikens produkter och priser med andra sajter

Läs mer på följande länk: https://sakerhetskollen.se/privat/nyheter/sa-avslojar-du-falska-kampanjer-fran-ai-butiker?link_id=1e31485a-08b5-48a6-8301-43b3e60732ae.

Stöldskyddsföreningen varnar för nätfiske

E-postmeddelanden skickats och där mottagaren ombeds göra vissa brådska cybersäkerhetsuppdateringar som är obligatoriska för alla svenska internetanvändare. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap omnämns som avsändare i samma e-postmeddelande. Att tänka på för att undvika phishing/nätfiske:

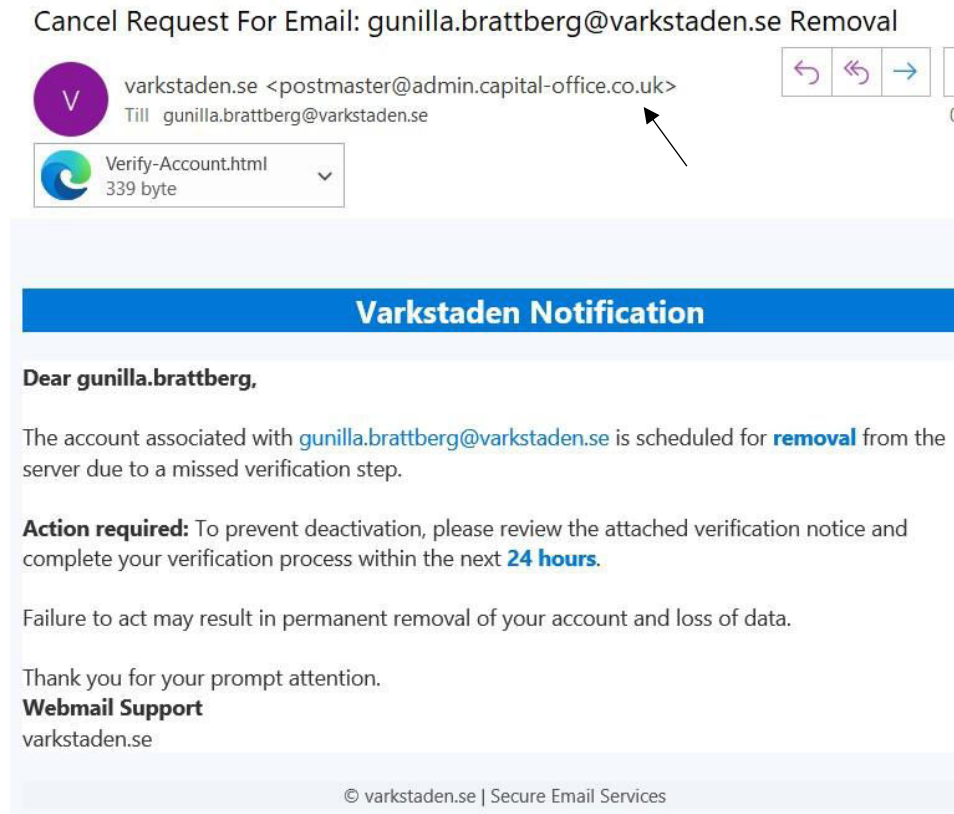
- Klicka aldrig på länkar som du inte är helt säker på.
- Lämna aldrig ut privata uppgifter till någon som du inte känner.
- Logga aldrig in på ditt BankID efter uppmaning från någon utomstående.
- Om det verkar för bra för att vara sant är det förmodligen så det är.
- Var alltid kritisk och skicka aldrig pengar till personer som du inte vet någonting om.
- Sätt upp tydliga regler att förhålla dig till för att inte låta dig bli lurad.
- Kontakta själv den myndighet, bank eller företag som avsändaren påstår sig representera.
- Radera mejlet direkt om du ser att det inte är ett legitimt mejl.
- Gör en polisanmälan om du blir drabbad.

Kolla alltid adressraden

Ett av budskapen i Internetstiftelsens föreläsning *Tänk Säkert var "Kolla alltid adressraden"*.

Samtidigt som jag såg på denna föreläsning fick jag nedanstående mejl. Det är visserligen på engelska men det är inte ovanligt att jag får mejl på engelska. I detta fall hotar man att ta bort min e-postadress om jag inte verifierar den inom 24 timmar. Om jag missar detta får jag besked att kontot kommer att tas bort permanent och all data kommer att förloras. Det var uppenbart att detta var ett bedrägerimejl och när man kollar *adressraden* var det ännu mer uppenbart. Jag har ännu inte blivit

bedragen men sättet bedragarna använder ändras hela tiden och det är mycket möjligt att jag åker dit framöver.

Svensk säkerhetstjänst varnar för bluffmejl

En ny våg av bedrägliga e-postmeddelanden skickas ut, bland annat i Folkhälsomyndighetens och Socialstyrelsens namn, med erbjudanden om att göra ett "hälsotest". Dessa mejl är inte äkta och syftar till att lura dig att betala pengar eller lämna ut känslig information.

Så skyddar du dig:

1. Granska avsändaren noga.
2. Klicka inte på länkar i oväntade mejl.
3. Lämna aldrig ut kortuppgifter / personnummer om du inte är säker på att det är legitimt.
4. Använd inte BankID via länk i e-post. Logga in direkt via ordinarie app/webbplats om du behöver.
5. Polisanmäl och kontakta bank om du redan klickat eller gett ut uppgifter

Stöldskyddsföreningen varnar för nätfiske

E-postmeddelanden skickas där mottagaren ombeds göra vissa brådskande cybersäkerhetsuppdateringar som är obligatoriska för alla svenska internetanvändare. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap omnämns som avsändare i samma e-postmeddelande. Att tänka på för att undvika phishing/nätfiske:

- Klicka aldrig på länkar som du inte är helt säker på.
- Lämna aldrig ut privata uppgifter till någon som du inte känner.
- Logga aldrig in på ditt BankID efter uppmaning från någon utomstående.
- Om det verkar för bra för att vara sant är det förmodligen så det är.

- Var alltid kritisk och skicka aldrig pengar till personer som du inte vet någonting om.
- Sätt upp tydliga regler att förhålla dig till för att inte låta dig bli lurad.
- Kontakta själv den myndighet, bank eller företag som avsändaren påstår sig representera.
- Radera mejlet direkt om du ser att det inte är ett legitimt mejl.
- Gör en polisanmälan om du blir drabbad.

Så avslöjar du AI-genererade bluffbutiker

Just nu pågår omfattande bluffkampanjer från ai-genererade butiker. Butikerna lockar med utförsäljningar och upp till 80 procent rabatt, men butikerna finns inte i verkligheten. Fem enkla åtgärder hjälper dig att avslöja bluffen:

- Finns en riktig besöksadress, existerar adressen överhuvudtaget eller är den påhittad?
- Finns kontaktuppgifter och information om returvillkor?
- Finns oberoende recensioner?
- När skapades Facebook-sidan och domänen?
- Jämför butikens produkter och priser med andra sajter

Läs mer på följande länk: https://sakerhetskollen.se/privat/nyheter/sa-avslojar-du-falska-kampanjer-fran-ai-butiker?link_id=1e31485a-08b5-48a6-8301-43b3e60732ae

Polisens varning: Falsk Swish-app

Flera personer i Skellefteå har lurats av en falsk Swish-app de senaste dagarna. En okänd gärningsperson har fejkat en betalning via den falska Swish-appen i olika butiker och har i ett fall fått med sig en vara. Polisen varnar - ska du ta emot en betalning med Swish så var lite extra uppmärksam och se till att den har gått igenom.

Paketbluff

Så här före jul blir paketbluffar vanligare.

Exempel på falskt sms: "Ditt paket kan inte levereras. Betala 19 kr här: www.postnord-leverans-info.com"

Så känner du igen bluffen: Länken går ofta till en konstig adress som inte är fraktbolagets riktiga webbplats. De ber om kortnummer, Bank-ID eller andra personliga uppgifter. Texten kan innehålla stavfel eller konstiga formuleringar.

Så skyddar du dig:

1. Klicka inte på länkar i oväntade sms eller mejl.
2. Skriv in fraktbolagets riktiga webbadress själv om du vill kolla paketstatus, eller ring om du har telefonnumret. Viktigt att du söker reda på detta nummer själv.
3. Ge aldrig ut Bank-ID eller kortuppgifter om du inte är helt säker på avsändaren.

Tips

Leta upp gammal släktings gravplats

Svenska kyrkan har en bra samlingsplats för olika söktjänster som t.ex. *Hitta Graven* och Svenska Gravar. Du hittar den på <https://svenskakyrkan.se/begravning/om-gravratt/hitta-gravplatsen>.

Gratis filmlån

Hos *Cineasterna* kan du hitta mer än 3600 filmer från 95 länder. Tjänsten är gratis. Du måste dock ha ett bibliotekskort för att komma åt den. När du har lånat en film kan du titta på den under 48 timmar.

Hitta rätt låt genom att nynna

Med appar som *Shazam* går det att identifiera den låt du hör i bakgrunden. Håll bara upp mobilen och tryck på startknappen så aktiverar du mikrofonen och verktyget för musikanalys. Nu har även Youtube fått ett verktyg för musikanalys. Där kan man identifiera musik bara genom att nynna låten. Du hittar tjänsten på <https://music.youtube.com/>. Nu i början finns verktyget endast i Android-versionen av Youtube Music-appen.

Markera text i Word

Om du ska redigera ett Word-dokument behöver du ofta först markera texten som ska redigeras, tas bort eller flyttas. Det kan du enkelt göra genom att klicka i Word-dokumentets marginal. Vid:

- ett klick markeras en rad
- två klick markeras stycket
- tre klick markeras hela texten.

Testa webbsidor och online-butiker

Om du är osäker på om en *webbplats pålitlighet* kan du testa den på Säkerhetskollen (<https://testa.sakerhetskollen.se>).

Om du ska handla online kan du testa *nätbutikens pålitlighet* på <https://f-secure.com>. Klicka där på *Gratis verktyg* så hittar du olika möjligheter att göra säkerhetskontroller.

Billig mat med kort datum

Nätbutiken *Matsmart* säljer varor med kort datum. En del av dem är 90% billigare än ordinarie pris. All mat är torrvaror som levereras via vanliga paket. Du hittar tjänsten på <https://matsmart.se>.

Skicka ett mejl senare

Ibland skriver man mejl som man vill skicka senare. I Gmail går det att göra om man klickar på lilla pilen till höger om *Skicka* och väljer *Skicka med schemaläggning*. Där kan man välja datum och tid när mejlet ska skickas iväg.

Billig mat med kort datum

Nätbutiken *Matsmart* säljer varor med kort datum. En del av dem är 90% billigare än ordinarie pris. All mat är torrvaror som levereras via vanliga paket. Du hittar tjänsten på <https://matsmart.se>.

Skicka ett mejl senare

Ibland skriver man mejl som man vill skicka senare. I Gmail går det att göra om man klickar på lilla pilen till höger om *Skicka* och väljer *Skicka med schemaläggning*. Där kan man välja datum och tid när mejlet ska skickas iväg.

Förkorta långa länkar

Långa och krångliga webbadresser går att förkorta. Ett sätt att göra det är med tjänsten *Bitly* (<https://bitly.com>). Du kan göra det utan kostnad men du behöver skapa ett användarkonto. I denna tjänst kan du också skapa QR-koder som leder till den aktuella webbadressen.

Hitta ikoner för olika ändamål

Om du behöver hjälp att hitta en ikon för något speciellt ändamål så finns det 188 webbsidor med ikoner på följande adress <https://www.veryicon.com/icons>.

Myter om mobiler

Under åren har det florerat en hel del *myter om mobiler* – myter som senare visat sig vara osanna. Några av dessa går igenom i en artikel i PC-tidningen. Vill du kolla vad som är sant, lögn eller rent påhitt kan du ta en titt i bifogade artikel.

Nixa din mobil

Nixtelefon för privatpersoner är ett sätt att tacka nej till telefonsamtal i försäljnings-, marknadsförings- eller insamlingssyfte. Många har *nixat* sin fasta telefon för att slippa onödiga samtal. Det går också att *nixa* sin mobil. Det kan du göra på Nix webbplats (<https://nixtelefon.org>). Klicka på Spärra ditt mobilnummer och ange ditt mobilnummer. Du får därefter ett sms med en kod du ska skriva in på webbsidan. Det går även att ringa 077-2280000 från det telefonnummer man vill spärra. Det tar upp till två månader innan alla företag har hunnit uppdatera sina register så att de ser att du har spärrat ditt nummer.

Tillfällig mejladress

Ibland måste man fylla i sin mejladress på webbplatser som inte känns helt säkra. Det kan man t.ex. behöva om man ska surfa gratis på ett kafé. Vill du inte ange din riktiga mejladress kan du skapa en 10-minutersadress på <https://10minutemail.com>. Den är då aktiv under den tid du ska registrera dig och därefter upphör den att fungera.

Hitta alla program som finns i datorn

När man klickade på Windows startknapp i Windows 10 kom det upp en lista på alla program/appar som finns i datorn. I Windows 11 syns inte alla appar/program förrän man har klickat på Alla i övre högra hörnet.

Jämföra innehåll i två texter

Om du har två texter som du vill jämföra kan du använda en tjänst på <https://difftext.com>. Du kopierar texterna på två olika inmatningsfönster. *Difftext* markerar då skillnaderna mellan texterna med olika färgmarkeringar.

Ljud som får dig att slappna av

Det finns ljud som gör oss stressade och det finns ljud som får oss att slappna av. Avslappnande ljud kan du hotta på Calmy Leon (<https://calmyleon.com>). Här kan du lyssna på t.ex. fågelsång, vindsus, bakgrundsprat, olika sorters musik. Du kan även skapa ljud som passar när du behöver fokusera.

Förhindra reklam från Windows

Microsoft använder notiserna i Windows 11 för att skicka reklam. Vill du slippa reklamen gör du enligt följande:

1. Gå till *Inställningar>System>Aviseringar>Meddelanden från appar och andra avsändare*.
2. Bläddra ner till *Ytterligare inställningar*.
3. Bocka ur *Få tips och förslag när du använder Windows*.

Vill du ta hemliga promenader med Google maps?

Google maps har i grundläget koll på vart du går? Men det går att aktivera ett inkognitoläge. Då sparar inte *Google maps* din historik. Appen använder inte heller dina aktiviteter för att exempelvis ta fram skraddarsydd reklam. Så här gör man:

1. Tryck på din profilbild i övre högra hörnet.
2. Aktivera inkognitoläge.

Videoredigeringsverktyg i Google Foto

Google Foto har fått ett nytt videoredigeringsverktyg. Med hjälp av detta kan man göra videoklipp, justera färgerna, ändra med vilken hastighet videon ska spelas upp. Du får den nya funktionerna genom att uppdatera appen Google Foto – som finns både för iPhone och Android.

Gratis ritprogram

Med *Adobe Fresco* kan du skapa konst på datorn. Programmet har digitala penslar och pennor. Förutom att rita på fri hand kan du lägga in texter och geometriska figurer. Det finns även verktyg för att radera, smeta ut och fylla ett område med färg. Adobe Fresco finns även som app för iPhone och iPad, dock ännu inte för Android.

Vill du lära dig mer om ekonomi?

Det är oroliga ekonomiska tider. Översänder en länk till *Nationella Nätverket*: Gilla din ekonomi, med utmärkta länkar för finansiell folkbildning. Här finns länkar till praktiska och matnyttiga tips, utbildningar och till och med roliga ekonomiska spel. I nätverket ingår bland annat Finansinspektionen. <https://gilladinekonomi.se/kursdeltagare>.

Wikipedia

Wikipedia är ett gratis uppslagsverk på internet. Du kan uppsöka det via webbadressen <https://sv.wikipedia.org/wiki/Portal:Huvudsida>. Nu kan du även få Wikipedia i form av ett program som du installerar på din dator.

Jämföra två dokument i Word

1. Öppna en av de två versioner av dokumentet som du vill jämföra.
2. På menyn *Granska* väljer du *Jämför dokument*.
3. Markera det ursprungliga dokumentet i listan *Ursprungligt dokument*.
4. Bläddra till den andra versionen av dokumentet i listan *Reviderat dokument* och välj sedan *OK*.

Ändringar från den reviderade kopian sammanfogas till en ny kopia som baseras på den ursprungliga versionen av dokumentet. Den ursprungliga kopian berörs inte. Ombearbetningsmarkeringarna visar skillnader som infördes av den reviderade dokumentkopian.

Glöm aldrig att vattna blommorna

Planta är en app som hjälper dina växter att överleva. Du får påminnelser om när det är dags att vattna baserat på var du har placerat växten/blomman.

Bota gamla sjuka blommor

Plan Parent är en app som finns för Android och IOS. Ta en bild på blomman via appen och du får förslag på vad det är för fel med växten och den ger dig förslag på åtgärder för att växten ska hämta sig.

Prata med appen Google Översätt

I senaste versionen av appen Google Översätt kan du även tala in det du vill ha översatt till olika språk. Översättningen skapas i text men det går även att få den uppläst.

Lever du hjärnsmart?

Det finns numera forskning som visar hur man på bästa sätt lever hjärnsmart. Du kan testa dig själv på <https://www.hjarnfonden.se/hjarnhalsa/hjarnkollen/>.

Kolla datorns minne

Om du öppnar datorns Utforskare och klickar på *Den här datorn* så kan du lätt se hur mycket ledigt minne du har i datorns hårddisk i eventuella USB-minnen du har anslutit till datorn och i den molntjänst du eventuellt har, t.ex. Google drive.

För att du ska se dessa uppgifter behöver du ha något av följande visningslägen i Utforskaren: *Sammanfattning* eller *Innehåll*. Dessa nås via *Visa* överst i Utforskaren.

Livet börjar vid 100

Dagny Carlsson även kallad Bojan lever inte längre. Hon dog 2022, 109 år gammal. När hon var 99 gick hon en datakurs och började blogga. Hon fick över 20 tusen följare på sin blogg. Några år före sin död bjöd jag in henne till en träff i SeniorNet Kungsholmen. Jag erbjöd henne att åka taxi men hon ville åka kommunalt. Det var ett fantastiskt möte. Hon var kristallklar i hjärnan men hörde ganska dåligt. Själv tyckte hon att livet började vid 100 - när hon lärt sig hantera datorn och startade en blogg. Dagny är en fantastisk förebild för den som känner sig för gammal för att lära sig hantera en dator.

SVT gjorde 2015 en film om henne med titeln *Dagny – Livet börjar vid 100*. Det sändes i repris nyligen (15/7). Filmen är 59 minuter lång och går att se på SVTPlay: <https://www.svtplay.se/video/8pzGDLG/dagny-livet-borjar-vid-hundra>.

Skapa genväg till program på skrivbordet

Om du ofta använder ett program i datorn kan det vara bekvämt att ha en genväg till just det programmet på datorns skrivbord. Det kan du lätt fixa på följande sätt:

- Klicka på Start-knappen för att öppna Start-menyn.
- Klicka på Alla för att se vilka program som finns i datorn.
- Leta upp programmet som du vill komma åt via skrivbordet.
- Skapa en genväg på skrivbordet till programmet genom att dra ikonen för programmet till skrivbordet.

Surfa säkert via Vivaldi

Den norska webbläsaren Vivaldi har en inbyggd *vpn-tjänst* som är gratis att använda. Den döljer då din *ip-adress* och det blir därmed svårare att utsätta dig för intrång och reklam. VPN-tjänsten kommer från Proton, ett företag som har specialiserat sig på integritetsfrågor.

Gå upp en nivå i Utforskaren

Om du vill gå upp en nivå i Utforskaren kan du använda kortkommandot *ALT + pil upp*. Kommandot kan upprepas för varje steg du vill gå upp tills du nått toppen.

Rädda gamla bilder

Om du har dåliga gamla foton kan du förbättra dem med appen *Reimagine*. Appen fungerar som en scanner för att läsa in pappersbilder, men den kan även förbättra digitala bilder. Appen kan t.o.m. hjälpa dig att datera ditt foto om du inte vet hur gammalt det är.

Gratis e-böcker

70 år efter författarens död upphör upphovsrätten att gälla. På *Standard Ebooks* (<https://standardebooks.org>) kan du återfinna en hel del gamla böcker. Det krävs ingen registrering och det kostar ingenting.

Skapa en resedagbok

Jan har nyligen haft en tematräff om hur man gör fotoböcker. I det sammanhanget kan det vara en god idé att utforska en tjänst som finns både på dator och mobil och som heter *FindPenguins*. Där kan du samla foton, videor och texter från resor och semestrar och du kan involvera även andra. Du kan skapa en gratis E-bok av det du har sparat och du kan mot en kostnad beställa även en fotobok. Det är dessutom möjligt för anhöriga och vänner att följa din resa via en webbplats. Om du är intresserad kan se hur man gör i bifogade artikel från PC-tidningen.

Redigera video i Google Foto

Google Foto har fått ett nytt videoredigeringsverktyg. Med hjälp av detta kan man göra videoklipp, justera färgerna, ändra med vilken hastighet videon ska spelas upp. Du får den nya funktionerna genom att uppdatera appen Google Foto – som finns både för iPhone och Android.

Vitlista gmail som hamnar i spamfiltret

Om du får mejl i spamfiltret/skräpposten som inte ska hamna där kan du göra enligt följande:

1. Öppna mappen *Skräppost*.
2. Öppna det mejl du vill vitlista.
3. Tryck på knappen *Ej skräppost*.

Rädda gamla bilder

Om du har dåliga gamla foton kan du förbättra dem med appen *Reimagine*. Appen fungerar som en scanner för att läsa in pappersbilder, men den kan även förbättra digitala bilder. Appen kan t.o.m. hjälpa dig att datera ditt foto om du inte vet hur gammalt det är.

Färglägg svart-vita bilder

Du som släktforskar har troligen många gamla svart-vita foton på släkt och vänner. Det går faktiskt att omvandla dessa till färgfoton. Släktforskningsstjänsten *Myheritage* har ett program som heter *Incolor*. Som gratisanvändare får du en Myheritage-logotyp i högra hörnet på bilden. För att slippa det behöver du ett betalabonnemang. Du hittar *Incolor* här: <https://myheritage.se/incolor>.

Windowskommando som försvunnit och kommit tillbaka

I juni 2024 valde Microsoft oväntat att slopa kortkommandot *Win+C* för att öppna AI-assistenten *Copilot* i *Windows 11*. Nu är kortkommandot återinfört. Om du klickar på Windows-fönstret + C kommer det upp en ruta där du kan logga in eller om du inte har något konto registrera dig i *ChatGPT*.

Hjälp att laga dina prylar

Det finns mycket du kan göra själv om en teknikpryl går sönder. På webbplatsen Ifixit finns pedagogiska gör-det-själv-guider till olika sorters reparationer. Det handlar inte bara om datorer, surfplattor och mobiler utan även om bilar, verktyg och vitvaror. Guiden finns på <https://ifixit.com/Guide>.

Webbkameror i Sverige

Vill du hitta en webbkamera någonstans i Sverige kan du söka på <https://webbkameror.se>.

Skanna med Google Drive appen

Google Drive har byggt in en scanner i sin app. Öppna Google Drive appen och klicka på plus-tecknet längst ner till höger. Då får du upp en meny där du väljer Skanna. Du kan skanna flersidiga dokument och du kan förbättra bildkvaliteten med hjälp av AI.

Väderapp för framtidsprognoser

Programmet *Wheather 14 days* anses ge de bästa prognoserna enligt PC-tidningen. Appen finns i Play Butik. Sök på Väder 14 dagar app. När appen har installerats heter den *Meteored* i applistan.

Få Gmail att skicka autosvar när jag är bortrest

Om du har en Gmail-adress kan du göra inställningar så att den som söker dig när du är bortrest får ett autosvar med ett meddelande om att du inte är tillgänglig. Du kan välja en tidsperiod när du inte svarar på mejl. Gör så här:

1. Gå till <https://gmail.com> i webbläsaren.
2. Klicka på kugghjulet uppe till höger.
3. Välj *Visa alla inställningar*.
4. Bläddra långt ner till *Autosvar*.
5. Ange start- och slutdatum för den period du inte kommer att besvara mejl.
6. Skriv även en förklarande text.
7. Spara ändringar.

Microsofts bildstorleksverktyg

Microsoft har ett bildstorleksverktyg, men det är inte standard i Windows. För att få tillgång till det behöver man ladda ner *Powertoys*, ett programpaket som ger Windows nya funktioner. Det finns att ladda ner och installera från Microsoft Store. Under Instrumentpanelen kan man aktivera bl.a.

bildstorlekspanelen och med den kan man högerklicka på en bild och välja att ändra storleken på bildfilen. Det kan ibland behövas om man t.ex. vill skicka bilden via e-post eller MMS.

Google "allergi"

Den som är "allergisk" mot att *Google* samlar in information från t.ex. *Google maps* kan använda appen *Here wo go* som är mer integritetsanpassad.

Ta bort alla spår av filer i datorn

Jag brukar inte rekommendera att man ska installera olika program för att lösa alla möjliga problem i datorn. Men ett program jag kan rekommendera med gott samvete är programmet *Eraser*. Om du har en gammal dator du ska skrota eller sälja second hand kan du använda *Eraser* för att radera allt innehåll i hårddisken.

Tekniskt sett raderar *Eraser* inte filer utan utplånar dem genom att skriva över deras plats på hårddisken med slumpmässiga data om och om igen. Det sopar fullständigt bort alla spår av dina filer vilket inte sker om du bara tar bort dem i *Utforskaren*.

Om du installerar *Eraser* i datorn kan du därefter i *Utforskaren* högerklicka på den oönskade filen och välja *Eraser* följt av *Eraser*. Filen raderas då med den metod du har valt i programinställningen. Med högerklickmetoden kan du även radera hela mappar.

Notiser

Googles sökmotor uppgraderar med AI

I början av 2025 kommer Googles sökmotor att genomgå stora förändringar. Sökmotorn kommer att kunna ta sig an mer komplexa uppgifter än tidigare, och att vi kommer enligt Googles rapporter att förvånas över alla nya funktioner sökmotorn Google kommer att få redan i början av 2025. En god gissning är att AI:s frammarsch har tvingat Google att förbättra sin sökmotor.

Genväg till appar i datorns aktivitetsfält

I senaste versionen av Windows 11 är det nu enklare att fästa appar (program) i *Aktivitetsfältet*. Du kan dra en app från sökrutan eller *Startmenyn* till *Aktivitetsfältet*. Då skapas en lättåtkomlig länk till appen. Det har tidigare varit möjligt att högerklicka på appen i startmenyn för att därefter fästa den i *Aktivitetsfältet*.

Android kommer att ersätta Chrome OS

I Chromebook-datorer heter operativsystemet Chrome OS. Det är en dator som är billigare då de resurser den använder finns på nätet. I framtiden kommer *Chrome OS* att ersättas av *Android*. Det kommer då att vara samma operativsystem i Chromebook som i Androidmobilerna.

På sikt kommer lösenorden att förvinna

Enligt säkerhetsexperter kommer troligen *lösenord* att ersättas med *nycklar* framöver. Jag går här inte igenom hur det fungerar, det är inte helt lätt att förstå. Orsaken till att man vill lämna lösenordshanteringen är att lösenord ofta är relativt enkla att knäcka, med bristande säkerhet som följd. Och nu när brottsligheten breder ut sig alltmer krävs säkrare metoder.

Microsofts besked om Windows 10

Den 14 oktober 2025 upphör Microsofts support för Windows 10. Det innebär att det efter detta datum inte kommer att komma några säkerhetsuppdateringar. Datorn fungerar fortfarande men den blir mindre säker med tiden. Nu har Microsoft meddelat att den kommer att kosta 30 dollar per år, motsvarande ungefär 350+ kronor, för att få tillgång till ytterligare säkerhetsuppdateringar.

Begagnade prylar till bästa pris

Prisjakt är en prisjämförelsesajt. Den har nu en avdelning för begagnade prylar. Du hittar den på <https://prisjakt.nu/begagnat>.

Genväg till appar i datorns aktivitetsfält

I senaste versionen av Windows 11 är det nu enklare att fästa appar (program) i *Aktivitetsfältet*. Du kan dra en app från sökrutan eller Startmenyn till Aktivitetsfältet. Då skapas en lättåtkomlig länk till appen. Det har tidigare varit möjligt att högerklicka på appen i startmenyn för att därefter fästa den i Aktivitetsfältet.

ChatGPT öppnar för reklam

Företaget bakom Chat GPT öppnar för att införa reklam i AI-verktyget. Open AI, som tidigare inte var vinstdrivande, värderas till 6,6 miljarder dollar. För närvarande har Chat GPT, företagets mest framgångsrika produkt, omkring 250 miljoner användare per vecka.

Stöldskydd med Android 15

Android 15 släpps successivt till alla Androidmobiler som kan ta emot det. Denna version av android har ett förbättrat stöldskydd. Om mobilen registrerar att någon har ryckt åt sig mobilen och springer iväg så låser den sig automatiskt så att tjuven inte kommer åt dina filer och personliga information. Android 15 erbjuder även ett slags digitalt kassaskåp där du kan låsa in viktiga appar t.ex. internetbanken och sociala medier. Då krävs fingeravtryck för att låsa upp apparna.

Gmail planerar erbjuda användare tillfälliga mejladresser

Tillfälliga mejladresser kan exempelvis användas för att vidarebefordra mejl till sin huvudsakliga inkorg, som på så vis kan skyddas från spårning och dataintrång. Googles tillfälliga mejladresser ser sedan ut att kunna stängas av när som helst. Sedan tidigare erbjuder flera andra företag liknande tjänster. Gmail är dock världens första mejltjänst med över 1,8 miljarder användare. Just nu är det oklart när den nya funktionen för tillfälliga mejladresser kan tänkas dyka upp i Gmail. Se redan under tips om hur du redan nu kan skapa en mailadress.

QR-koder kommer att ersätta streckkoder

Streckkoderna är redo att pensioneras. Inom två år ska de ersättas med QR-koder, som kan innehålla betydligt mer information.

Datastatistik

Det finns pålitliga uppgifter som visar att det görs 5,9 miljoner Googlesökningar och att det skickas 231,4 miljoner mejl varenda minut dygnet runt året runt.

Uppdatering av Firefox

Mozilla uppmanar alla Firefox-användare att uppdatera webbläsaren snarast, innan ett viktigt rotcertifikat går ut. Certifikatet används för att säkerställa att tillägg och funktioner i Firefox är godkända och säkra. Utan uppdatering riskerar användare med äldre Firefox-versioner än 128 (släppt i juli 2024) eller ESR 115.13 att tilläggen slutar fungera helt. Även säkerheten kan påverkas: skadliga tillägg kan smita igenom, varningar för osäkra webbplatser slutar fungera, och lösenordsövervakningen kan sättas ur spel. Mozilla råder användare att dubbelkolla versionen via menyn: Hjälp → Om Firefox. Då söker webbläsaren automatiskt efter senaste uppdateringen.

Nostalgi med P4 Plus

P4 Plus är en radiokanal som har specialiserat sig på nostalgi. Du kan t.ex. höra musik från 30-talet och framåt. P4 Plus är endast åtkomlig via appen Sveriges Radio Play eller på Sveriges Radios webbplats (<https://sr.se>).

Google översätt

Google Translate kommer snart att få nya AI-funktioner som ska hjälpa dig att få en djupare förståelse för översättningarna. Med den nya "Ask a follow-up"-funktionen kan du helt enkelt ställa följdfrågor och få ut mer information om översättningen, Google Translate kommer bland annat förklara varför vissa ordval gjorts, samt föreslå i vilka situationer en viss översättning är lämplig att användas. Du kommer även kunna be Google Translate korta ned dina översättningar, eller omformulera dem till att vara mer formella, eller vardagliga, eller till att matcha någon särskild dialekt. Det är oklart när den nya "Ask a follow-up"-funktionen kommer att lanseras till Google Translate.

Microsoft lägger ner Klassiska Outlook-programmet

Nu har Microsoft avslöjat att inte bara Windows inbyggda E-post ska ersättas av Outlook new. Det klassiska Outlook-programmet i Microsoft Office kommer också att pensioneras och ersättas med samma gratis-app. Microsoft planerar att flytta kunder från den klassiska Outlook till den nya appen senast i april 2026.

Microsoft lovar å andra sidan att inte stänga av säkerhetsuppdateringar för klassiska Outlook förrän 2029. Den ovanligt långa serviceperioden beror förmodligen på det faktum att Outlook används i många organisationer som inte har möjlighet att byta över en natt. Samtidigt medger Microsoft att den nya versionen av Outlook fortfarande har många förbättringar framför sig innan den kommer i närheten av det gamla Outlook när det gäller funktionalitet.

Google maps för iPhone

På Androidmobiler har det länge varit möjligt att se sin hastighet tillsammans med vägbeskrivningsfunktionen i Google Maps. Nu ska det vara möjligt även i Google Maps för iPhone.

Windows 10 användare blir av med Office

Microsoft meddelar att de kommer att lägga ner stödet för Microsoft 365-apparna där Office ingår på Windows 10 datorer samtidigt som uppdateringarna för Windows 10 avslutas 14:e oktober 2025. Precis som Windows 10 kommer de att fortsätta att fungera men det kommer inte att komma fler säkerhetsuppdateringar och därmed blir de utsatta för en allt större risk ju längre tiden går.

Se din hastighet i Google maps

På Android har det länge varit möjligt att se sin hastighet tillsammans med vägbeskrivning i *Google Maps*. Nu är det möjligt även i *Maps för iPhone*. På iOS visas både hastighetsgränsen och hur fort du kör ditt fordon. Om du kör snabbare än tillåtna hastighetsgränsen blir siffrorna röda.

Microsoft försämrar säkerheten i äldre versioner av Windows 11

Det verkar som att äldre versioner av Windows 11 nu kommer att vara mindre säkra. Microsoft har bestämt sig för att plocka bort en säkerhetsfunktion från Windows 11 23H2 och äldre versioner av operativsystemet. Funktionen kommer dock finnas kvar hos Windows 11 24H2 och framtida versioner av operativsystemet.

Vilken säkerhetsversion du har kan du kolla genom att öppna *Windows Inställningar* och klicka på *Windows Update* och därefter *Uppdateringshistorik*.

Webbläsaren Internet Explorer bör avinstalleras

Webbläsaren *Internet Explorer* ersattes av Microsoft Edge för cirka 10 år sedan. Fortfarande finns det datorer där Internet Explorer inte har tagits bort. Om du har det programmet kvar i din dator är det hög tid att avinstallera det. Den webbläsaren är riskabel och en genväg för hackare att komma in i din dator.

Skype stängs ner

Skype stängdes ner under maj månad i år. Det finns andra lösningar för videosamtal t.ex. Messenger, WhatsApp, Microsoft Teams, Google Meet, Face Time.

Gemini ersätter Google Assistent

Ni som har Androidmobiler brukar kanske använda *Google Assistent* för att be mobilen utföra olika tjänster. Nu kommer Google Assistent successivt att ersättas med den nya *AI-assistenten Gemini*. Jag sa "Hej Google" till min Androidmobil och då öppnades Gemini. Jag frågade Gemini om hen ersatt Google Assistent och fick besked om att så var fallet. Jag har Android version 15 i min mobil.

Microsoft Teams ersätter Skype som nu läggs ner

I Windows 11 är Microsoft Teams förinstallerad. Ikonen ska finnas i Aktivitetsfältet. Första gången du öppnar programmet får du trycka på *Kom igång* och genomgå en installationsguide. Det går även att nå Teams via webbläsaradressen <https://teams.microsoft.com>. Det finns även andra sätt att kommunicera via videosamtal t.ex.: *WhatsApp*, *Messenger (Facebook)*, *Viber*, *Google Meet*.

Open AI lägger ner planerna på att bli ett vinstdrivande företag

Utvecklaren bakom ChatGPT, Open AI, har beslutat att [avbryta sina planer](#) på att omvandla organisationen till ett vinstdrivande företag. Istället kommer den ideella organisationen som grundade Open AI att fortsätta styra verksamheten likt tidigare. Det är nog bra för oss användare.

Nya deklarationskrav för mobiler

Efter den 20/6 har det kommit nya EU-krav på att det ska finnas uppgifter om mobiler ska ha energimärkning dvs. uppgift om strömförbrukning. Man ska kunna se hur länge ett fulladdat batteri räcker, om man kan tappa mobilen utan att den går sönder, dvs. hur stöttålig den är. Det ska också framgå hur den tål vatten och damm samt hur lätt eller svårt det är att reparera den.

Microsoft begraver Officepaketet

Från och med 14/10 kommer Microsoft inte längre att skicka några uppdateringar till Office 2016 och Office 2019. Microsoft rekommenderar dem som har dessa versioner att uppgradera till *Microsoft 365* eller också installera *Libre Office* som är ett gratis office-program.

Mystisk mapp i datorn

En mystisk tom mapp har dykt upp i datorn efter Windows uppdatering KB5055523. Den går att återfinna Utforskaren under C-enheten och den heter *inetpub*. Mappen är tom. Du ska inte ta bort dem. Mappen *inetpub* är en del av en säkerhetslösning för att bekämpa en sårbarhet som kan ge hackare tillgång till Windows systemfiler. Den tomma mappen är nödvändig för systemet av säkerhetsskäl.

Krav för förlängd support av Windows 10

Microsoft har valt att förtydliga vad som gäller för att få förlängd support för Windows 10 efter den 14 oktober, detta inom ramen för det så kallade ESU-programmet. Till exempel står det nu helt klart att det kommer krävas ett Microsoft-konto även när man väljer att betala 30 dollar för ytterligare ett års support. Microsoft påpekar dessutom att du måste ha den senaste uppdateringen installerad och att Microsoft-kontot som används för att logga in på enheten måste vara ett administratörskonto.

Hitta rätt boende för seniorer

På <https://seniorval.se> finns en söktjänst där du snabbt och enkelt kan se vilka möjligheter som finns i din kommun, t.ex. boenden, dagverksamhet och andra mötesplatser för sällskap och gemenskap.

Wikipedia avstår artificiell intelligens

Wikipedia är en encyklopedi med öppet och fritt innehåll som utvecklas av frivilliga bidragsgivare från hela världen. Alla kan vara med och förbättra *Wikipedia*. Nu meddelar wikipedia att de har slutat att skapa AI-genererade sammanfattningar av de långa artiklar som finns på sajten.

Microsoft skippar lösenord för alla nya konton

Microsoft låter meddela att man [skippar lösenorden på alla nya konton](#) från och med nu, detta i syfte att förbättra säkerheten. I stället för lösenord kommer användarna att kunna logga in på sina konton med hjälp av *Windows Hello*, det vill säga *fingeravtrycksläsare*, *ansiktigenkänning* eller *pinkod*. Enligt Microsoft är det redan nu 99 procent av användarna som loggar in på sin dator med hjälp av *Windows Hello*, så det lär inte vara särskilt många som berörs av ändringen.

Ny lag om digital tillgänglighet

Lagen, som trädde i kraft 28/6 i somras, kallas *tillgänglighetsdirektivet* och bygger på ett beslut inom EU. Den gäller både privata företag och offentliga aktörer. Allt från webbutiker och kollektivtrafik till e-böcker och bankomater omfattas. Målet är att digitala tjänster ska fungera för fler.

Lagen kräver bland annat att:

- sidor går att använda utan mus
- videor ska ha textning och syntolkning
- bilder ska ha alternativa texter
- text och knappar ska vara tydliga och begripliga
- färger ska ha bra kontraster

- tjänster ska fungera med hjälpmedel som skärmläsare.

Du kan läsa mer här: <https://internetstiftelsen.se/nyheter/digital-tillganglighet-blir-lag-ar-sverige-redo/>.

Iphones nya operativsystem

Apple lanserar i veckan sitt nya operativsystem iOS 26. Det innebär ett rejält hopp i versionsnumreringen – från iOS 18 till iOS 26 – eftersom Apple nu vill knyta siffrorna till det årtal systemet släpps. Uppdateringen är en av de största hittills för Iphone, Ipad och Apple Watch. Den nya designen kallas *Liquid Glass* och ger ett mjukare och mer genomskinligt utseende på ikoner, menyer och notiser. Designen ska öka läsbarheten. En av de mer praktiska nyheterna i iOS 26 är att telefonen kan välja bort samtal från okända nummer. Iphone kan själv svara och fråga vem som ringer och varför, innan du får välja om du vill ta samtalet eller inte. Telefonen kan även stå i kö åt dig tills en kundtjänstmedarbetare svarar. För att kunna uppdatera till iOS 26 krävs minst en iPhone 11.

Googles övervakning

Google övervakar oss och skräddarsyr annonser utifrån vad vi gör på nätet. Det finns dock undantag från Googles övervakning. Google lovar att man inte genomsöker meddelanden i Gmail för att anpassa annonsvisningen. Detsamma gäller molntjänsten Google Drive och fototjänsten Foton. Dessa tre tjänster samlar inte in dina data.

ChatGPT skapar egen webbläsare

Enligt uppgifter planerar Chat GPT-utvecklaren *Open AI* att lansera en egen webbläsare de kommande veckorna. Den nya webbläsaren ska ha Chat GPT inbyggt, vilket gör att användare kan interagera direkt med chattboten utan att behöva besöka den officiella webbplatsen.

Windows update

I *Windows Update* kan man i nuläget endast uppdatera Windows. Nu meddelar Microsoft att det i framtiden ska gå att uppdatera även andra datorprogram via *Windows Update*. Själv använder jag i nuläget ett gratisprogram som heter *PatchMyPc* för att hålla mina installerade datorprogram uppdaterade.

Antalet internetanvändare ökar ständigt

Nu finns det 5,56 miljarder internetanvändare. Det är 68% av världens totala befolkning. Nordeuropa är den del av världen där störst andel av befolkningen använder internet. Här är siffran 97,9%!

Att förbereda sig på en kris

I en nyutkommen lättläst bok med titeln *Förbered dig* från LL-förlaget kan du läsa mer om kris och krigsförberedelser. Där finns bl.a. tre handfasta tips:

1. Lär känna dina grannar! Det är viktigast av allt. Att samarbeta är jätteviktigt vid en kris.
2. Se över vad du redan har hemma och samla det på en bra plats. Vatten, konserver, tändstickor och ljus är en bra början.
3. En ganska vanlig kris är att elen försvinner. Saker som kan vara bra att ha då är en laddad powerbank, en ficklampa, en batteriradio och lite kontanter.

Du kan läsa mer på följande länk: <https://ll-forlaget.se/om-lattlast/nytt-om-lattlast/forfattarportrett-bengt-fredrikson-och-moa-candil-1/>

Googles Gemini kan läsa Google dokument

AI-assistenten Gemini nu kan bjuda på lite högläsning. Du kan nu be Gemini läsa upp dina Google Docs-dokument åt dig. Knappen för högläsning kommer snart synas under menyn verktyg i Google Docs, har du redigeringsrättigheter i ett delat Google Docs-dokument kan du även lägga till en knapp för högläsning precis under rubriken. Läs mer på:

<https://workspaceupdates.googleblog.com/2025/08/listen-to-documents-using-gemini-google-docs.html>.

Microsoft Anteckningar

I Windowsdatorer finns ett enkelt textredigeringsprogram som heter *Anteckningar*. Framöver ska man kunna högerklicka i dokumentet varpå AI-programmet Copilot dyker upp. Där ska man kunna ge vidare instruktioner om hur texten ska byggas vidare.

TV-apparater får artificiell intelligens

Microsoft och Samsung har gått samman för att lägga in *Microsofts AI Copilot* på en rad av Samsungs TV-apparater och bildskärmar. Därmed ska det bli möjligt att låta Copilot sammanfatta ett avsnitt från ett TV-program eller söka efter filmer där en viss skådespelare medverkar.

Digitala skärmars påverkan på hälsan

Seniorer brukar sällan fastna framför digitala skärmar men det kanske ändå kan vara bra att veta hur dessa påverkar vår hälsa. Den kände läkaren och psykiatrikern Anders Hansen reder ut denna fråga i några filmer på Folkhälsoinstitutets webbplats. Du hittar dessa på följande länk:

<https://m.youtube.com/@folkhalsomyndigheten>.

AI flyttar in i allt fler prylar

Samsung har byggt en tvättmaskin och torktumlare som analyserar smuts, tyg och fukt med AI.

Digitala skärmars påverkan på hälsan

Seniorer brukar sällan fastna framför digitala skärmar men det kanske ändå kan vara bra att veta hur dessa påverkar vår hälsa. Den kände läkaren och psykiatrikern Anders Hansen reder ut denna fråga i några filmer på Folkhälsoinstitutets webbplats. Du hittar dessa på följande länk:

<https://m.youtube.com/@folkhalsomyndigheten>.

TV-apparater får artificiell intelligens

Microsoft och Samsung har gått samman för att lägga in *Microsofts AI Copilot* på en rad av Samsungs TV-apparater och bildskärmar. Därmed ska det bli möjligt att låta *Copilot* sammanfatta ett avsnitt från ett TV-program eller söka efter filmer där en viss skådespelare medverkar.